

DECIZIA COMISIEI

din 13 iulie 2011

privind sistemul de ajutoare de stat C 3/09 (ex NN 41 A-B/03) aplicat de Portugalia pentru colectarea, transportul, tratarea și eliminarea deșeurilor de la abatoare

[notificată cu numărul C(2011) 4888]

(Numai textul în limba portugheză este autentic)

(2011/677/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

întrucât:

(6) Neprimind răspuns în termenul de patru săptămâni stabilit în ultima scrisoare menționată, serviciile Comisiei au trimis autorităților portugheze o atenționare, prin scrisoarea din 19 decembrie 2003, precizând că, în absența unei reacții din partea acestora, își rezervau dreptul de a propune Comisiei trimiterea unui ordin de furnizare a informațiilor în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 (devenit articolul 108 TFUE) din Tratatul CE ⁽²⁾.

I. PROCEDURĂ

(1) Ca urmare a unei plângeri, la 15 noiembrie 2002 Comisia a adresat autorităților portugheze o cerere de informații privind introducerea unei taxe parafiscale vizând finanțarea colectării, transportului, prelucrării și eliminării subproduselor obținute în urma sacrificării rumegătoarelor și păsărilor, în conformitate cu Decretul-lege nr. 197/2002 din 25 septembrie 2002 ⁽¹⁾ (denumit în continuare „Decretul-lege nr. 197/2002”). Autoritățile portugheze au răspuns prin scrisoarea din 20 ianuarie 2003.

(2) Întrucât din informațiile furnizate rezultă că măsura în cauză a fost pusă în aplicare fără aprobarea prealabilă a Comisiei, aceasta a fost înscrisă în registrul ajutoarelor nenotificate, cu numărul NN 41 A-B/03.

(3) Prin scrisorile din 16 și 30 aprilie 2003, serviciile Comisiei au solicitat autorităților portugheze informații suplimentare cu privire la sistemul în cauză. Acestea aveau la dispoziție patru săptămâni pentru a-și comunica răspunsul.

(4) Prin scrisorile din 5 mai și din 6 iunie 2003, înregistrate la 5 mai și, respectiv, 10 iunie 2003, Reprezentanța Permanentă a Portugaliei pe lângă Uniunea Europeană a solicitat, în numele autorităților portugheze, prelungirea termenului acordat pentru a comunica toate informațiile solicitate, ținând cont de timpul necesar colectării acestora.

(5) Prin scrisoarea din 25 iulie 2003, serviciile Comisiei au acordat o prelungire de patru săptămâni.

(7) Prin scrisoarea din 5 februarie 2004, înregistrată în aceeași zi, Reprezentanța Permanentă a Portugaliei pe lângă Uniunea Europeană a comunicat Comisiei răspunsul autorităților portugheze la scrisorile serviciilor Comisiei din 16 și 30 aprilie 2003.

(8) Prin scrisoarea din 11 noiembrie 2004, serviciile Comisiei au solicitat autorităților portugheze informații suplimentare cu privire la sistemul în cauză. Acestea aveau la dispoziție patru săptămâni pentru a-și comunica răspunsul.

(9) Prin scrisoarea din 30 decembrie 2004, înregistrată la 5 ianuarie 2005, Reprezentanța Permanentă a Portugaliei pe lângă Uniunea Europeană a solicitat, în numele autorităților portugheze, prelungirea cu o lună a termenului acordat pentru a comunica toate informațiile solicitate, ținând cont de timpul necesar colectării acestora.

(10) Prin scrisoarea din 17 ianuarie 2005, serviciile Comisiei au acordat, a doua oară, prelungirea solicitată a termenului.

(11) Neprimind răspuns la întrebările lor în noul termen stabilit, serviciile Comisiei au trimis autorităților portugheze, prin scrisoarea din 12 aprilie 2005, o nouă atenționare, atrăgându-le încă o dată atenția asupra faptului că, în cazul nerespectării termenului de patru săptămâni stabilit pentru trimiterea unui răspuns, își rezervau dreptul de a propune Comisiei trimiterea unui ordin de furnizare a informațiilor în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

⁽¹⁾ *Diário da República*, I, Seria A – nr. 222 din 25 septembrie 2002, p. 6535.

⁽²⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1.

- (12) Termenul stabilit pentru răspuns a expirat în mai 2005. Neprimind răspuns până la expirarea termenului menționat, Comisia, prin decizia din 21 februarie 2006 ⁽³⁾, a dispus ca Portugalia să îi comunice toate informațiile care îi fuseseră solicitate, precizând că, în absența unui răspuns din partea autorităților portugheze, își rezerva dreptul de a iniția procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE (a se vedea punctul 80 din ordinul de furnizare a informațiilor).
- (13) Nefiindu-i comunicate niciuna dintre informațiile solicitate, la 28 ianuarie 2009 Comisia a hotărât să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE. Decizia a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽⁴⁾. Comisia a invitat celelalte state membre și părțile terțe interesate să își prezinte observațiile cu privire la ajutoarele în cauză.
- (14) Neprimind observații din partea Portugaliei în intervalul stabilit, Comisia a adresat o atenționare Portugaliei prin scrisoarea din 18 martie 2009. La 14 aprilie 2009, Portugalia a trimis Comisiei observațiile sale, furnizând, de asemenea, o copie a Decretelor-lege nr. 393-B/98 și nr. 244/2003. Alte observații au fost primite la 15 iunie 2009 de la ETSA – Empresa de Transformação de Subprodutos Animais, SA.
- (15) La 1 iulie 2009 Comisia a transmis observațiile ETSA Portugaliei. Portugalia nu a trimis Comisiei observații cu privire la acest subiect.
- (16) Ca urmare a observațiilor primite de la ETSA, serviciile Comisiei au solicitat autorităților portugheze, prin scrisoarea din 19 februarie 2010, să aducă clarificări suplimentare. Autoritățile portugheze au răspuns prin scrisoarea din 27 aprilie 2010.
- (17) Prin scrisoarea din 1 februarie 2011, serviciile Comisiei au solicitat autorităților portugheze să prezinte clarificări și să răspundă întrebărilor anterioare ale serviciilor Comisiei la care autoritățile portugheze nu dăduseră răspunsuri complete.
- (18) Prin scrisoarea din 24 februarie 2011, autoritățile portugheze au cerut prelungirea cu 30 de zile a termenului de răspuns solicitat.
- (19) Prin scrisoarea din 28 februarie 2011, serviciile Comisiei au acordat prelungirea cu 30 de zile a termenului de

răspuns. Autoritățile portugheze au răspuns prin scrisoarea din 1 aprilie 2011 la întrebările adresate de serviciile Comisiei.

- (20) Prin scrisoarea din 20 iunie 2011, serviciile Comisiei au informat autoritățile portugheze că vor propune Comisiei să ia o decizie pozitivă condițională, expunând condițiile aplicate.

II. DESCRIERE

- (21) Conform informațiilor primite de la autoritățile portugheze, între 1 ianuarie și 14 octombrie 1998, în Portugalia au fost detectate 66 de cazuri de encefalopatie spongiformă bovină (denumită în continuare „ESB”). Ca urmare a acestei situații de risc pentru sănătatea publică și a animalelor, Comisia a adoptat Decizia nr. 98/653/CE din 18 noiembrie 1998 privind anumite măsuri de urgență devenite necesare în urma apariției cazurilor de encefalopatie spongiformă bovină în Portugalia ⁽⁵⁾ și a impus măsuri de urgență impuse de cazurile de ESB apărute în Portugalia, interzicând în special expedierea anumitor animale și subproduse animale de pe teritoriul portughez către alte state membre.
- (22) Pentru a atenua consecințele măsurilor adoptate în cadrul combaterii encefalopatiei spongiforme bovine (ESB), începând din 1999 statul portughez a suportat totalitatea costurilor legate de operațiunile de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre. Prin Decretul-lege nr. 393-B/98 din 4 decembrie 1998 ⁽⁶⁾ (denumit în continuare „Decretul-lege nr. 393-B/98”), statul portughez și-a asumat efectiv responsabilitatea și cheltuielile pentru operațiunile de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor.
- (23) Articolul 4 alineatul (3) din Decretul-lege nr. 393-B/98 prevedea posibilitatea de a impune abatoarelor o taxă pentru a finanța eliminarea anumitor materii prime. Conform informațiilor primite din partea autorităților portugheze, nu a fost impusă abatoarelor nicio astfel de taxă.
- (24) Autoritățile portugheze au explicat că nu au avut la dispoziție suficiente dispozitive specifice pentru a putea asigura tratarea adecvată a reziduurilor și că, din acest motiv, au fost forțate să apeleze la furnizori de servicii privați pentru a asigura aceste servicii care, prin natura lor, țin de responsabilitatea statului.

⁽³⁾ Decizia C(2006) 576, comunicată Portugaliei prin scrisoarea SG(2006) D/200772 din 21 februarie 2006.

⁽⁴⁾ JO C 109, 13.5.2009, p. 9.

⁽⁵⁾ JO L 311, 20.11.1998, p. 23.

⁽⁶⁾ *Diário da República*, I, Seria A – nr. 280 din 4 decembrie 1998, p. 6708.

- (25) Autoritățile portugheze au precizat că această misiune de interes public a fost atribuită sectorului privat, cu respectarea cerințelor stabilite prin Decretul-lege nr. 197/99 din 8 iunie 1999 ⁽⁷⁾, care este instrumentul național de transpunere a Directivei 97/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 1997 de modificare a Directivelor 92/50/CEE, 93/36/CEE și 93/37/CEE privind coordonarea procedurilor pentru atribuirea contractelor de achiziții publice de servicii, produse și, respectiv, lucrări ⁽⁸⁾. Întreprinderile private însărcinate să efectueze prestațiile în cauză au fost selectate ținând cont de aptitudinea și capacitatea lor tehnică de a asigura buna executare a sarcinii de interes general care le-a fost atribuită și de urgența cu care a fost necesar să reacționeze pentru tratarea acestor produse într-un mod sigur, rapid și eficient. Autoritățile portugheze au furnizat un exemplu de contract de servicii în vigoare între 1 septembrie 2004 și 31 decembrie 2004.
- (26) Conform informațiilor din partea autorităților portugheze, parametrii care au servit drept bază pentru calculul compensației pentru servicii au fost stabiliți în prealabil prin Ordinul comun nr. 96/99 din 25 ianuarie 1999 ⁽⁹⁾. Ordinul a fost verificat periodic și a fost modificat prin Ordinul comun nr. 324/2001 din 6 aprilie 2001 ⁽¹⁰⁾ și Ordinul comun nr. 124/2002 din 19 februarie 2002 ⁽¹¹⁾.
- (27) Prin Decizia 2000/766/CE ⁽¹²⁾, Consiliul a interzis utilizarea în alimentația animalelor a subproduselor de origine animală de la aproape toate speciile și a impus eliminarea acestora în toate statele membre, inclusiv în Portugalia.
- (28) Autoritățile portugheze au explicat că, în urma deciziei respective, cantitatea de reziduuri care fac obiectul procesului de eliminare a crescut și, în consecință, au crescut de asemenea costurile legate de operațiunile în cauză.
- (29) Prin Decizia 2001/376/CE ⁽¹³⁾, Comisia a hotărât să mențină Decizia 98/653/CE adoptată pentru Portugalia.
- (30) Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire a normelor sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman ⁽¹⁴⁾ prevede norme specifice în ceea ce privește colectarea, prelucrarea și eliminarea subproduselor de origine animală, care se aplică diferitelor categorii de subproduse.
- (31) Autoritățile portugheze au precizat că, pentru a-și respecta angajamentele în acest context, au hotărât să transfere costurile operațiunilor în cauză agenților economici din sector, respectând cu strictețe principiul „poluatorul plătește” și acordând atenția cuvenită protecției sănătății publice, a cărei garantare rămâne fundamentală și ține de responsabilitatea lor. Prin urmare, autoritățile portugheze au adoptat sistemul prevăzut de Decretul-lege nr. 197/2002 din 25 septembrie 2002.
- (32) Începând din octombrie 2002, data intrării în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002, finanțarea costurilor legate de operațiunile de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre se asigură din încasarea unei taxe parafiscale aplicate asupra abatoarelor, asupra importatorilor de carne nedezosată de vită, mânzat și porc și asupra operatorilor intracomunitari, și anume operatorii/recepționerii de carne nedezosată de vită, mânzat și porc.
- (33) Prin scrisoarea din 20 ianuarie 2003, autoritățile portugheze au menționat că următorii operatori sunt scutiți de plata taxei:
- abatoarele care asigură colectarea, prelucrarea și eliminarea tuturor subproduselor în cauză, cu excepția materialelor cu risc specific (denumite în continuare „MRS”), fie în unitățile proprii, fie în centrele de tranșare, deoarece aceste unități au creat condiții de autonomie în ceea ce privește tratarea subproduselor proprii (a se vedea punctul 2 din anexa 2 la Decretul-lege nr. 197/2002);
 - importatorii și operatorii intracomunitari de carne dezosată, deoarece aceasta nu generează subproduse supuse tratării obligatorii în temeiul legislației comunitare și naționale.
- (34) În ceea ce privește destinația precisă a veniturilor provenite din colectarea taxelor, autoritățile portugheze au declarat că acestea au fost destinate exclusiv finanțării operațiunilor legate de serviciile de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre, inclusiv MRS.
- (35) În anexa 1 la Decretul-lege nr. 197/2002, valoarea taxei, prezentată mai jos, este stabilită proporțional cu greutatea și în funcție de specia în cauză:

⁽⁷⁾ *Diário da República*, I, Seria A – nr. 132 din 8 iunie 1999, p. 3171.

⁽⁸⁾ JO L 328, 28.11.1997, p. 1.

⁽⁹⁾ *Diário da República*, II, Seria – nr. 20 din 25 ianuarie 1999, p. 935.

⁽¹⁰⁾ *Diário da República*, II, Seria – nr. 82 din 6 aprilie 2001, p. 6270.

⁽¹¹⁾ *Diário da República*, II, Seria – nr. 42 din 19 februarie 2002, p. 3158.

⁽¹²⁾ JO L 303, 7.12.2000, p. 32.

⁽¹³⁾ JO L 132, 15.5.2001, p. 17.

⁽¹⁴⁾ JO L 273, 10.10.2002, p. 1.

(în EUR)

Specie/Tip	Bovine	Porcine	Ovine/ caprine	Păsări	Altele
Taxă/Kg de carcasă	0,05	0,04	0,03	0,06	0,06

- (36) În ceea ce privește finanțarea serviciilor de colectare, transport, prelucrare și eliminare a MRS, articolul 2 alineatul (2) din Decretul-lege nr. 197/2002 prevede aplicarea în mod specific și numai abatoarelor a unei taxe cu valoare fixă de 0,30 EUR/kg de MRS.
- (37) Toate taxele se plătesc, prin procedura de taxare inversă, unui organism public: Institutul Național de Intervenție și Garanție Agricolă (*Instituto Nacional de Intervenção e Garantia Agrícola* – INGA). Taxele percepute de la operatori constituiau veniturile INGA și erau plătite direct acestuia.
- (38) Astfel cum s-a arătat la considerentele 32 și 33 din prezenta decizie, articolul 4 din Decretul-lege nr. 197/2002 precizează că abatoarele au, de asemenea, posibilitatea de a se organiza fie contractând direct serviciile unor terți pentru a efectua operațiunile de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor, fie realizându-le ele însele, respectând dispozițiile legale în vigoare și exceptând MRS. În cazul în care abatoarele efectuează colectarea, prelucrarea și eliminarea subproduselor generate în unitatea proprie – cu excepția MRS –, taxa care trebuie plătită este stabilită în anexa 2 la Decretul-lege nr. 197/2002, după cum urmează:

(în EUR)

Specie/Tip	Bovine	Porcine	Ovine/ caprine	Păsări	Altele
Taxă/Kg de carcasă	0,03	0,02	0,00	0,00	0,00

- (39) În cazul în care abatoarele efectuează colectarea, prelucrarea și eliminarea tuturor subproduselor generate atât în unitatea proprie, cât și în centrele de tranșare, cu excepția MRS, acestea sunt scutite în totalitate de plata taxei în cauză.
- (40) În conformitate cu articolul 5 din Decretul-lege nr. 197/2002, INGA este organismul care răspunde de controlul plății taxelor de către abatoare, acestea din urmă ținând, în acest scop, o evidență la zi a cantităților de carcase și a greutateii acestora. INGA are de asemenea sarcina de a controla plata taxelor datorate pentru importul și recepționarea produselor provenind din Uniunea Europeană, în timp ce operatorilor și recepționarilor le revine sarcina de a ține evidențe la zi ale operațiunilor efectuate.
- (41) În cazul în care abatoarele optează pentru ultima alternativă, acestea trebuie, în prealabil, să supună evaluării INGA proiectele respective și să se supună oricărui eventual control pe care îl va hotărî autoritatea competentă.
- (42) Autoritățile portugheze au dat asigurări că valoarea taxei se limitează la imputarea costurilor acestor operațiuni unităților menționate și că serviciul va fi furnizat numai unităților care produc subprodusele a căror eliminare este obligatorie.

- (43) În ceea ce privește corespondența dintre veniturile din taxă și costurile serviciilor pe care le finanțează acestea, autoritățile portugheze au declarat că taxele prevăzute în anexele I și II la Decretul-lege nr. 197/2002, precum și taxa prevăzută în articolul 2 alineatul (2) pentru MRS, au fost calculate pe baza costurilor reale ale serviciilor care trebuie furnizate, ținând cont de natura subproduselor generate de fiecare specie animală și de faptul că acestea sunt sau nu afectate.

- (44) Pentru autoritățile portugheze, această finanțare se aseamănă, sub toate aspectele, cu o compensare de către utilizatori a unui serviciu public de interes general. Sumele plătite de către operatorii impozabili sunt direct proporționale cu cantitățile de deșeuri transferate efectiv serviciului public și cu costul real al eliminării deșeurilor respective. În sprijinul acestor afirmații, autoritățile portugheze au prezentat documente conținând cifre concrete pentru perioada 1999-2005, demonstrând costurile prestațiilor, iar pentru anul 2003, un document privind veniturile obținute din taxa pe diferitele tipuri de subproduse, atât pentru produsele importate, cât și pentru produsele naționale.

- (45) În ceea ce privește posibilitatea ca produsele importate să beneficieze, efectiv, de acest sistem în același fel ca și produsele naționale, autoritățile portugheze dau asigurări că, în spiritul principiului „poluatorul plătește”, taxele care se aplică abatoarelor, importului și schimburilor intracomunitare de carne nedeșosată reflectă costurile legate de tratarea tuturor subproduselor generate în circuit până la consumatorul final.

- (46) Pentru autoritățile portugheze, importul de carne nedeșosată implică existența unor subproduse și, în consecință, beneficiază de serviciul de colectare, transport, prelucrare și eliminare, ceea ce justifică aplicarea taxelor respective.

- (47) Autoritățile portugheze consideră că acțiunile finanțate sunt de interes public deoarece, după criza ESB, s-a ajuns la concluzia că eliminarea materialului confiscat din motive sanitare de la abatoare se încadrează în sfera misiunii de serviciu public a statului, dată fiind importanța acestei activități pentru protecția sănătății umane și animale și pentru protecția mediului.

- (48) Sistemul stabilit prin Decretul-lege nr. 197/2002 a fost abrogat prin Decretul-lege nr. 244/2003 din 7 octombrie 2003⁽¹⁵⁾ (denumit în continuare „Decretul-lege nr. 244/2003”), intrat în vigoare la 22 octombrie 2003. Acesta stabilește un regim general și un regim tranzitoriu pentru subprodusele de origine animală improprii consumului uman.

⁽¹⁵⁾ *Diário da República*, I, Seria A – nr. 232 din 7 octombrie 2003, p. 6603.

- (49) Regimul general prevede că abatoarele, centrele de tranșare, incubatoarele, industriile specializate pe produse din ouă trebuie, din proprie inițiativă sau contractând părți terțe, să promoveze colectarea, transportul, stocarea, manipularea, prelucrarea și eliminarea materialelor de categoriile 1, 2 și 3 produse în unitatea specifică, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 al Parlamentului European și al Consiliului, prin punerea în aplicare a unui plan supus aprobării prealabile a Direcției Generale Veterinare (DG V).
- (50) Abatoarele, centrele de tranșare, incubatoarele, industriile specializate pe produse din ouă trebuie să stabilească un plan de eliminare sau de utilizare a materialelor de categoria 3, care trebuie să fie aprobat de DG V în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a Decretului-lege nr. 244/2003 sau de la începutul activității. În ceea ce privește categoria 3, până la aprobarea planurilor de către DG V, serviciile de colectare, transport, prelucrare, stocare temporară și eliminare a subproduselor sunt asigurate de INGA, în conformitate cu Decretul-lege nr. 197/2002. Înaintea aprobării planului pentru materialele de categoria 3, proprietarii de abatoare, de centre de tranșare, de incubatoare și de industrii specializate pe produse din ouă sunt obligați să plătească taxele stabilite în anexa 1 la Decretul-lege nr. 197/2002, cu excepția organismelor care beneficiază de regimul alternativ prevăzut de decret și care trebuie să plătească taxele prevăzute în anexa 2 la decretul-lege.
- (51) În temeiul regimului tranzitoriu, INGA continuă să asigure aceste servicii inclusiv pentru materialele de categoriile 1 și 2.
- (52) Pentru materialele de categoriile 1 și 2, abatoarele și centrele de tranșare trebuie să prezinte un plan de eliminare sau de utilizare în termen de 30 de zile după expirarea regimului tranzitoriu în noiembrie 2005. Înainte de aprobarea planului, acestea sunt obligate să plătească 0,35 EUR/kg de material de categoriile 1 sau 2. În schimb, persoanele impozabile sunt scutite de plata taxei din momentul în care planul de eliminare sau de utilizare este aprobat.
- (53) Atunci când abatoarele și centrele de tranșare prezintă un plan către DG V, menționând operațiunile necesare eliminării materialelor de categoriile 1 și 2, acestea își asumă responsabilitatea cheltuielilor inerente activităților respective și sunt supuse unor controale din partea autorității. În temeiul articolului 3 alineatul (4) din Decretul-lege nr. 244/2003, regimul ia sfârșit la doi ani după intrarea în vigoare a decretului-lege.
- (54) Regimul tranzitoriu din Decretul-lege nr. 244/2003 a expirat în noiembrie 2005. În scrisoarea din 1 aprilie 2011, autoritățile portugheze au declarat că, de la expirarea regimului tranzitoriu din Decretul-lege nr. 244/2003, costurile operațiunilor de eliminare a subproduselor de la abatoare și centre de tranșare sunt suportate de operatori prin valorificarea reziduurilor transformate în biocombustibili și prin exportul de făină animală.
- (55) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia își exprima următoarele rezerve cu privire la existența unui ajutor, și la eventuala compatibilitate a acestuia, în favoarea întreprinderilor furnizoare de servicii de colectare, transport, prelucrare și eliminare a materialelor în cauză, a abatoarelor și centrelor de tranșare, a importatorilor de carne nedeșosată de vită, mânzat, porc și pasăre și a operatorilor intracomunitari, precum și a crescătorilor de animale.
- (56) În special, Comisia relua întrebările adresate în primul ordin de furnizare a informațiilor. În ceea ce privește ajutorul în favoarea întreprinderilor furnizoare de servicii de colectare, transport, prelucrare și eliminare a materialului în cauză, Comisia a exprimat îndoieli cu privire la natura de serviciu de interes general pe care autoritățile portugheze au dorit să o confere respectivelor activități, în special prin prisma hotărârii Altmark⁽¹⁶⁾. În ceea ce privește ajutorul în favoarea abatoarelor și a centrelor de tranșare, a importatorilor de carne nedeșosată de vită, mânzat, porc și pasăre și a operatorilor intracomunitari din sector, Comisia a exprimat îndoieli cu privire la faptul că contribuția plătită de sector prin intermediul taxei corespunde costului economic real al prestațiilor furnizate de serviciul de colectare și solicita informații exprimate în cifre privind acest aspect. În sfârșit, în ceea ce privește ajutorul în favoarea crescătorilor de animale, Comisia a exprimat îndoieli cu privire la avantajele pe care sistemul instituit le-ar putea aduce, dat fiind faptul că acestora nu li se aplica taxa respectivă.
- (57) Ulterior, Comisia a efectuat o analiză preliminară a compatibilității măsurilor în cauză prin prisma orientărilor aplicabile din 1998 și, în stadiul deciziei de inițiere, a concluzionat că nu dispune de suficiente informații pentru a stabili compatibilitatea măsurilor respective.

III. OBSERVAȚII PREZENTATE DE PORTUGALIA

- (58) În observațiile sale, Portugalia a început prin a aminti specificitatea situației statului portughez în cursul anului 1998, din cauza ESB. Se menționează, în special, Decizia 98/653/CE de interzicere a expedierii de pe teritoriul portughez către alte state membre sau către state terțe a anumitor produse, printre care făina din carne și din oase, ca atare sau conținută în alte produse. În acest context, un plan de supraveghere, de control și de eradicare a ESB a fost instituit de Portugalia și aprobat de comitetul veterinar permanent al Comisiei. La 18 aprilie 2001, Comisia a hotărât să mențină embargoul impus Portugaliei. Acesta a fost ridicat abia în anul 2004, prin Regulamentul (CE) nr. 1993/2004 al Comisiei⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Hotărârea Curții din 24 iulie 2003 în cauza C-280/00, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg, Rec., p. I-7747.

⁽¹⁷⁾ JO L 344, 20.11.2004, p. 12.

- (59) În consecință, Portugalia insistă asupra faptului că, între 1998 și 2004, toate măsurile au fost luate cu scopul de a face față unei situații de urgență care pune în pericol sănătatea publică. Prin urmare, administrația portugheză avea în vedere punerea în aplicare imediată a măsurilor, până în momentul în care operatorii urmau să se organizeze pentru a realiza ei înșiși aceste sarcini, rămânând sub controlul statului. Portugalia estimează că protecția sănătății publice este un bun public superior oricărui altuia, care justifică o derogare de la normele privind ajutoarele de stat.
- (60) Potrivit Portugaliei, adoptarea Deciziei 98/653/CE și prorogările succesive ale acesteia au împiedicat ca măsurile adoptate de statul portughez pentru a rezolva criza ESB să producă denaturări ale pieței și să aducă astfel atingere schimburilor între statele membre. Portugalia arată că, deoarece exista un embargo asupra expedierii produselor menționate mai sus, nu se desfășurau schimburi comerciale, ceea ce implică faptul că nu putea fi vorba de denaturarea concurenței.
- (61) În primul rând, Portugalia subliniază că nu a fost acordat niciun ajutor în 1998 și dovedește acest invocând data intrării în vigoare a Decretului-lege nr. 393-B/98 din 4 decembrie 1998. De-abia în acel moment statul portughez și-a asumat, cu caracter excepțional și tranzitoriu, responsabilitatea operațiunilor de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor.
- (62) De la intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 393-B/98, statul portughez și-a asumat cheltuielile inerente operațiunilor de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor și a făcut acest lucru până la intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002. În acest sens, Portugalia arată că suportarea costurilor acestor măsuri de către statul portughez trebuie să fie considerată ca fiind pe termen scurt, deoarece regimul a fost modificat ulterior, iar taxa a fost introdusă ca modalitate de a transfera asupra sectorului finanțarea operațiunilor de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre, inclusiv a materialelor cu risc specific (MRS).
- (63) În ceea ce privește costul măsurilor menționate, Portugalia arată că parametrii care au servit drept bază pentru calculul compensației au fost stabiliți în prealabil prin decret, publicat în Jurnalul Oficial. Trei ordine⁽¹⁸⁾ au fost menționate de autoritățile portugheze. Ordinele respective prevăd prețul serviciilor (colectare, transport, prelucrare și ambalare în saci mari pe kg de produs). Cheltuielile inerente acestor operațiuni, care le revin unităților de prelucrare a subproduselor de origine animală, neanexate abatoarelor, au fost luate în calcul. Cheltuielile curente, precum cheltuielile pentru energie, carburant, salarii, asigurări etc. au fost de asemenea luate în calcul. Parametrii sunt aceiași pentru toți furnizorii de servicii. Autoritățile portugheze au arătat că beneficiile se situau între 30 % și 39,5 %, ceea ce, după părerea lor, constituie o marjă echilibrată sau chiar inferioară mediei obținute din exercitarea de activități economice. Autoritățile portugheze au anexat exemple de aplicare a parametrilor care au condus la stabilirea prețurilor prevăzute în ordine.
- (64) În concluzie, statul portughez consideră că ajutoarele acordate pot fi declarate compatibile prin aplicarea unei derogări de la principiul „poluatorul plătește”, dat fiind că acestea erau corespunzătoare costurilor serviciilor furnizate și că orientările aplicabile în acea perioadă (Orientările privind ajutoarele de stat care vizează testele pentru depistarea EST, animalele găsite moarte și deșeurile de abator⁽¹⁹⁾) permiteau acordarea de ajutoare de până la 100 % din cheltuielile reale, datorită caracterului de termen scurt al acestora.
- (65) Începând din octombrie 2002, baza juridică pentru plata cheltuielilor este Decretul-lege nr. 197/2002. Autoritățile portugheze consideră că taxele au ținut cont de valorile tarifelor pentru operațiunile care trebuiau să fie efectuate de unitățile de prelucrare a subproduselor. Cu toate acestea, dat fiind faptul că situația de criză persista, autoritățile portugheze au estimat că o intervenție a statului ca intermediar era în continuare justificată.
- (66) În simulările efectuate la acel moment, au fost luate în calcul costurile totale care trebuiau suportate de întreprinderi, precum și un profit rezonabil. Autoritățile portugheze au prezentat exemplul efectuat pe baza cheltuielilor și costurilor pentru anul 2003, care demonstrează, în opinia lor, echilibrul dintre veniturile și costurile inerente funcționării noului sistem juridic introdus și care stabilește taxele pentru finanțarea serviciilor.
- (67) De asemenea, autoritățile portugheze au declarat că finanțarea serviciilor de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de pasăre nu provenea din taxele percepute de la abatoare și de la importatorii de carcase, semi-carcase și alte părți nedezosate de bovine și de porcine. Autoritățile portugheze au precizat că, deoarece interpretarea dispozițiilor de la articolul 2 alineatul (1) din Decretul-lege nr. 197/2002 trebuia făcută în legătură cu dispozițiile din anexa 1 menționate în acesta, s-a stabilit că finanțarea serviciilor de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne era efectuată de trei categorii de operatori: abatoarele de bovine, porcine, ovine/caprine, păsări și altele, importatorii de carcase, semi-carcase și alte părți nedezosate de bovine și de porcine, precum și operatorii intracomunitari ai acelorași produse. Astfel, în anexa 1 figura o coloană unde erau enumerate sumele care trebuiau impuse abatoarelor de păsări care nu încurajau colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea subproduselor generate în urma sacrificării păsărilor, ținând cont de faptul că majoritatea carcaselor de pasăre importate nu generează subproduse.

⁽¹⁸⁾ Ordinul comun nr. 96/99 din 25 ianuarie 1999, Ordinul comun nr. 324/2001 din 6 aprilie 2001 și Ordinul comun nr. 124/2002 din 19 februarie 2002.

⁽¹⁹⁾ JO C 324, 24.12.2002, p. 2.

- (68) De asemenea, autoritățile portugheze au declarat că diferența dintre cele două taxe stabilite în anexa 2 la Decretul-lege nr. 197/2002 se justifică datorită costurilor asociate subproduselor generate în centrele de tranșare.
- (69) Autoritățile portugheze au declarat că, în conformitate cu Decretele-lege nr. 197/2002 și 244/2003, nu este prevăzută nicio repercusiune a taxelor asupra crescătorilor de animale, deși costurile operațiunilor de colectare, transport, prelucrare și eliminare au fost, de fapt, transferate către întreaga filieră a cărnii. În acest sens, autoritățile portugheze au trimis două facturi pentru servicii, din 22 octombrie 2002 și din 28 octombrie 2003, care demonstrează, în opinia lor, că costurile operațiunilor de colectare, transport, prelucrare și eliminare au fost transferate de către abatoare crescătorilor de animale.
- (70) În sfârșit, autoritățile portugheze dau asigurări că nu a avut loc nicio deturnare de resurse de către întreprinderile care furnizează servicii în favoarea unor eventuale activități concurente, dat fiind că întreprinderile respective exercitau exclusiv activități de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor de origine animală.
- (71) De asemenea, Portugalia a menționat faptul că regimul tranzitoriu stabilit prin Decretul-lege nr. 244/2003 a expirat în noiembrie 2005 și că, de atunci, unitățile care generează subproduse au preluat în întregime responsabilitatea pe care statul și-o asumase temporar în locul lor. Începând din noiembrie 2005, toate costurile sunt suportate de operatori prin valorificarea reziduurilor transformate în biocombustibili și prin exportul de făină animală.
- (72) În concluzie, autoritățile portugheze consideră că au îndeplinit condițiile impuse în orientările aplicabile, dat fiind că operatorii care produc subproduse au început să plătească progresiv, prin intermediul taxei, operațiunile care decurg din eliminarea subproduselor.
- (74) Ca observație preliminară, ETSA amintește contextul crizei ESB, care a constrâns statul portughez să adopte măsuri preventive (printre care serviciul de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor de origine animală de categoriile 1, 2 și 3) în scopul de a combate maladia și de a reduce riscul de infectare pentru a proteja sănătatea publică și mediul. Adoptarea acestor măsuri derivă, în mare parte, din legislația comunitară.
- (75) În perioada 1998-2005, INGA a încredințat, prin atribuire directă, serviciile de colectare, transport, prelucrare și eliminare a deșeurilor societăților ITS și SEBOL. ETSA semnalează că toate întreprinderile care aveau capacitatea de a furniza serviciile solicitate au fost reținute în aceleași condiții. Până la 10 octombrie 2002, INGA avea responsabilitatea de a apela la întreprinderi autorizate pentru acest tip de servicii și suporta costurile aferente, în conformitate cu articolul 6 din Decretul-lege nr. 393-B/98. Parametrii pentru calculul tarifului erau stabiliți prin Ordinul comun nr. 96/99, iar prețul era stabilit în funcție de greutatea materiei prime. Acesta putea fi revizuit în cazul modificării condițiilor de furnizare a serviciului. Prețul plătit către SEBOL și ITS ținea cont de costurile estimate ale furnizării serviciului, în special de greutatea și volumul deșeurilor care trebuiau colectate și tratate, precum și de punerea în aplicare și gestionarea sistemului de colectare a carcaselor în exploatare, care prevedea, printre altele, o colectare rapidă după comunicarea morții animalului.
- (76) ETSA subliniază că, deși atribuirea serviciului nu s-a făcut prin licitație, valoarea tarifului acoperea costurile respective, ținând cont de încasările realizate, și permitea cu greu să realizeze o marjă de profit rezonabilă și legitimă. Cu toate acestea, ETSA arată că nivelul taxei i s-a părut întotdeauna în conformitate cu principiul eficienței, deoarece prețul plătit de INGA se încadra în media europeană a prețurilor pentru servicii echivalente, iar prețurile plătite până în 2005 erau, în realitate, potrivit ETSA, inferioare celor aplicate ulterior în contractele de furnizare de servicii identice încheiate prin atribuirea de contracte de achiziții publice destinate să faciliteze determinarea tarifului în funcție de criteriile pieței.

IV. OBSERVAȚII ALE PĂRȚILOR TERȚE INTERESATE

- (73) ETSA și-a prezentat observațiile prin scrisoarea din 15 iunie 2009. Grupul ETSA este format din societățile ITS – Indústria Transformadora de Subprodutos Animais, SA și SEBOL – Comércio e Indústria de Sebo, SA. Acestea furnizează servicii de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor de origine animală de categoriile 1, 2 și 3 în Portugalia și fac parte dintre întreprinderile angajate de stat pentru a furniza serviciile menționate pe perioada în cauză. În consecință, ETSA este considerat destinatarul plăților statului și ar putea fi parte interesată în procedura C 3/09.
- (77) Începând din 2005, contractele de servicii au fost acordate prin proceduri achiziții publice pe plan internațional. Au avut loc trei licitații: bovine/cabaline la nivel național, ovine/caprine (sud) și ovine/caprine (nord). ITS a prezentat o ofertă prin intermediul unui consorțiu, căruia i-a fost atribuit contractul. Pentru cele trei loturi menționate s-au încheiat trei contracte de furnizare de servicii. Dintre condiții, ETSA menționează în special colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea deșeurilor, ținerea unui registru și a unor arhive permanente și actualizate privind aceste operațiuni. Respectarea condițiilor se verifică prin controale efectuate de către IFAP (*Instituto de Financiamento da Agricultura e Pescas*).

- (78) ETSA subliniază că prețurile au fost determinate în prealabil, în mod obiectiv și transparent, în contractele încheiate, în funcție de tonajul și de specia animalelor în cauză. Potrivit ETSA, prețurile au fost stabilite în condiții de piață și oferă garanția unei acoperiri adecvate a costurilor ocazionate de respectarea obligațiilor de serviciu public, care sunt prevăzute în contractele de furnizare de servicii și în legislația aferentă acestora.
- (79) Pe baza acestor elemente, ETSA concluzionează că nu a beneficiat de niciun ajutor ilegal, ci că toate fondurile constituiau pur și simplu tariful legitim pentru prestarea unui serviciu public.

V. EVALUARE

1. EXISTENȚA UNUI AJUTOR ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 107 ALINEATUL (1) DIN TFUE

- (80) În conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din TFUE, cu excepția derogărilor prevăzute de tratat, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.
- (81) Articolele 107-109 din TFUE sunt aplicabile în sectorul cărnii de porc în temeiul articolului 21 din Regulamentului (CEE) nr. 2759/75 al Consiliului din 29 octombrie 1975 privind organizarea comună a pieței pentru aceste produse⁽²⁰⁾, modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1913/2005 al Consiliului⁽²¹⁾. Articolele în cauză sunt aplicabile în sectorul cărnii de vită în temeiul articolului 40 din Regulamentul (CE) nr. 1254/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind organizarea comună a pieței pentru aceste produse⁽²²⁾, modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1152/2007 al Consiliului⁽²³⁾. Înainte de adoptarea acestuia din urmă, articolele erau aplicabile în sectorul menționat în temeiul articolului 24 din Regulamentul (CEE) nr. 805/68 al Consiliului⁽²⁴⁾. Articolele sunt aplicabile în sectoarele cărnii de oaie și de capră în temeiul articolului 22 din Regulamentul (CE) nr. 2467/98 al Consiliului din 3 noiembrie 1998 privind organizarea comună a pieței pentru aceste produse⁽²⁵⁾, modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1913/2005. În sectoarele cărnii de oaie și de capră, sunt aplicabile în temeiul articolului 19 din Regulamentul (CE) nr. 2777/75 al Consiliului din 29 octombrie 1975 privind organizarea comună a pieței pentru aceste produse⁽²⁶⁾, modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 679/2006 al Consiliului⁽²⁷⁾. Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții

specifice referitoare la anumite produse agricole (numit „Regulamentul unic OCP”) ⁽²⁸⁾ a abrogat diferitele regulamente de mai sus și prevede la articolul 180 că normele în ceea ce privește ajutoarele de stat sunt aplicabile produselor menționate mai sus.

- (82) În ceea ce privește natura ajutorului, aceasta trebuie să fie determinată în funcție de toți beneficiarii serviciilor de colectare, transport, prelucrare și eliminare a deșeurilor de abator și de finanțarea acestora. Comisia a identificat următoarele categorii de potențiali beneficiari ai sistemului introdus în Portugalia:

— întreprinderile furnizoare de servicii de colectare, transport și eliminare a materialelor în cauză;

— abatoarele și centrele de tranșare, importatorii de carne nedezosată de vită, mânzat, porc și pasăre și operatorii intracomunitari, și anume operatorii/recepționerii de carne nedezosată de vită și de porc;

— crescătorii de animale.

- (83) În ceea ce privește evaluarea ajutorului potențial în timp, în decizia de inițiere a procedurii Comisia delimitase patru perioade, ținând cont de aplicarea diferitelor dispoziții comunitare pertinente pentru analiza eventualelor măsuri de ajutor. Comisia luase în calcul perioada din 1998 până la 31 decembrie 1999, dată care precede intrarea în vigoare a orientărilor privind ajutoarele de stat în sectorul agricol, perioada de la 1 ianuarie 2000 până la 31 decembrie 2002, dată care precede intrarea în vigoare a orientărilor privind ajutoarele de stat pentru eliminarea deșeurilor de abator și a animalelor găsite moarte, precum și pentru testele de depistare a encefalopatiei spongiforme transmisibile (EST), perioada de la 1 ianuarie 2003 până la 31 decembrie 2006, dată care precede intrarea în vigoare a noilor orientări agricole 2007-2013⁽²⁹⁾ și perioada de la 1 ianuarie 2007 până în prezent.

- (84) Având în vedere informațiile suplimentare din partea autorităților portugheze, în special în ceea ce privește aplicarea Decretului-lege nr. 244/2003 descrisă anterior și diferitele modalități de finanțare a ajutoarelor potențiale, Comisia va modifica într-o oarecare măsură delimitarea diferitelor perioade și, la evaluarea pentru fiecare grup de beneficiari, va lua în calcul următoarele perioade:

— perioada cuprinsă între 9 decembrie 1998 și 9 octombrie 2002, în care era în vigoare Decretul-lege nr. 393-B/98;

⁽²⁰⁾ JO L 282, 1.11.1975, p. 1; EE 03 F9 p. 86.

⁽²¹⁾ JO L 307, 25.11.2005, p. 2.

⁽²²⁾ JO L 160, 26.6.1999, p. 21.

⁽²³⁾ JO L 258, 4.10.2007, p. 3.

⁽²⁴⁾ JO L 148, 28.6.1968, p. 24; EE 03 F2 p. 157.

⁽²⁵⁾ JO L 312, 20.11.1998, p. 1.

⁽²⁶⁾ JO L 282, 1.11.1975, p. 77; EE 03 F9 p. 151.

⁽²⁷⁾ JO L 119, 4.5.2006, p. 1.

⁽²⁸⁾ JO L 299, 16.11.2007, p. 1.

⁽²⁹⁾ JO C 319, 27.12.2006, p. 1.

- perioada cuprinsă între 10 octombrie 2002 și 21 octombrie 2003, data aplicării Decretului-lege nr. 197/2002, cu excepția anexei nr. 2, a cărei aplicare a fost prelungită în contextul regimului tranzitoriu prevăzut în Decretul-lege nr. 244/2003;
- perioada cuprinsă între 22 octombrie 2003 și noiembrie 2005, data aplicării regimului tranzitoriu prevăzut în Decretul-lege nr. 244/2003.

1.1. EXISTENȚA UNUI AVANTAJ SELECTIV

- (85) Conform jurisprudenței constante a Curții, sunt considerate ajutoare intervențiile care, sub orice formă, pot favoriza direct sau indirect anumite întreprinderi sau care trebuie să fie considerate un avantaj economic pe care întreprinderea beneficiară nu l-ar fi putut obține în condiții de piață normale⁽³⁰⁾. În plus, sunt considerate ajutoare acele intervenții care, sub diverse forme, reduc taxele care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi și care, astfel, fără a fi subvenții în sensul strict al cuvântului, sunt de aceeași natură și au efecte identice⁽³¹⁾.

1.1.1. Existența unui avantaj selectiv pentru întreprinderile furnizoare de servicii

- (86) Comisia constată că activitatea de colectare, transport, prelucrare și eliminare a materialului în cauză este o activitate economică, deoarece constituie furnizarea unor servicii contra unui tarif și este susceptibilă de a fi efectuată de numeroși operatori economici de pe piața comunitară. Aceste constatări sunt susținute în special de informațiile furnizate de ETSA și reluate la considerentul 73 și următoarele din prezenta decizie.
- (87) În ceea ce privește activitatea economică în speță, autoritățile portugheze susțin că întreprinderile furnizoare de servicii în cauză au realizat o misiune de serviciu public în interes general, justificată prin motive care țin de sănătatea publică și de protecția mediului. În acest context, Portugalia a subliniat situația sa specifică prin prisma crizei ESB. În consecință, Portugalia insistă asupra faptului că toate măsurile au fost luate în scopul de a face față unei situații de urgență care punea în pericol sănătatea publică. Prin urmare, administrația portugheză avea în vedere punerea imediată în aplicare a măsurilor, până în momentul în care operatorii urmau să se organizeze pentru a realiza aceste sarcini ei înșiși, sub controlul statului (a se vedea considerentele 21 și 59 din prezenta decizie).
- (88) În aceste observații, ETSA consideră că nu a beneficiat de niciun ajutor ilegal, ci că toate fondurile constituiau pur și simplu tariful legitim pentru prestarea unui serviciu public (a se vedea considerentul 79 din prezenta decizie).

- (89) Din hotărârea Curții de Justiție în cauza Altmark⁽³²⁾ reiese că subvențiile publice care au ca scop facilitarea exploatării serviciilor publice nu intră sub incidența articolului 107 din TFUE, în măsura în care astfel de subvenții sunt considerate compensații, reprezentând contravaloarea prestațiilor efectuate de întreprinderile beneficiare pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public. Cu toate acestea, Curtea prevede că trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- în primul rând, întreprinderii beneficiare i s-a încredințat efectiv executarea obligațiilor de serviciu public, iar aceste obligații au fost definite în mod clar;

- în al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația au fost stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent;

- în al treilea rând, valoarea compensației nu depășește necesarul pentru acoperirea integrală sau parțială a costurilor înregistrate prin executarea obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile aferente, precum și un profit rezonabil pentru îndeplinirea obligațiilor respective;

- în al patrulea rând, deoarece alegerea întreprinderii căreia îi este încredințată executarea obligațiilor de serviciu public nu s-a efectuat printr-o procedură de achiziții publice, nivelul compensației necesare a fost determinat pe baza unei analize a costurilor pe care o întreprindere medie, bine administrată și dotată adecvat cu mijloace de transport care să îi permită respectarea cerințelor de serviciu public necesare le-ar fi înregistrat pentru executarea respectivelor obligații, luând în considerare veniturile aferente și un profit rezonabil pentru executarea acestor obligații.

- (90) Aplicarea jurisprudenței Altmark în cazul în speță conduce Comisia la următoarele considerații:

(a) Serviciu autentic de interes economic general în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE

- (91) Înainte de toate, trebuie să se analizeze dacă în cazul în speță suntem în prezența unui serviciu autentic de interes economic general în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE.
- (92) Din jurisprudența Curții de Justiție rezultă că, exceptând sectoarele în care această chestiune face deja obiectul unei reglementări comunitare, statele membre dispun de o marjă largă de apreciere în ceea ce privește natura serviciilor care pot fi clasificate drept servicii de interes economic general. Prin urmare, sarcina Comisiei este de a asigura utilizarea acestei marje de apreciere fără nicio eroare vădită în ceea ce privește definirea serviciilor de interes economic general.

⁽³⁰⁾ Hotărârea Altmark citată anterior, punctul 84.

⁽³¹⁾ Hotărârea din 22 mai 2003 în cauza C-355/00, Fresho, Rec., p. I-5263, punctul 83.

⁽³²⁾ Citată anterior, la punctul 88 și următoarele.

(93) Începând din anii 1990, apariția mai multor encefalopatii spongiforme transmisibile (EST) diferite a fost constatată separat la om și la animale. Încă din 1996, s-au acumulat dovezi cu privire la similitudinea dintre agentul ESB (encefalopatie spongiformă bovină) și noua variantă a maladiei Creutzfeldt-Jakob. Începând din anii 1990, Comunitatea a adoptat o serie de măsuri având drept scop protejarea sănătății umane și animale de riscul ESB. Măsurile menționate se bazează pe dispozițiile de salvagardare prevăzute în directivele privind măsurile în domeniul sănătății animale și al protecției mediului. Prin Decizia 2000/766/CE, statele membre au fost obligate să facă astfel încât deșeurile de origine animală, în sensul Directivei 90/667/CEE⁽³³⁾, să fie colectate, transportate, transformate, depozitate sau eliminate în conformitate cu directiva menționată, cu Decizia 97/735/CE a Comisiei⁽³⁴⁾ și cu Decizia 1999/534/CE a Consiliului⁽³⁵⁾. În acest sens, Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 a stabilit normele sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman și a prevăzut obligații pentru statele membre de a asigura adoptarea unor acorduri adecvate și existența unei infrastructuri suficiente pentru colectarea, transportul și eliminarea subproduselor de origine animală.

(94) Dat fiind faptul că s-a recunoscut de către Curte că gestionarea anumitor deșeuri poate face obiectul unui serviciu de interes economic general⁽³⁶⁾ și având în vedere situația specifică a crizei ESB menționată mai sus, Comisia nu are obiecții în ceea ce privește natura serviciului de interes economic general pe care autoritățile portugheze declară că au dorit să o confere acestei activități de colectare și de eliminare ulterioară a carcaselor și a altor deșeuri de origine animală improprie consumului în anii 1999 – 2005, perioadă în care statul portughez își asuma total (din 1999 până în 2003) sau parțial (din 2003 până în 2005) responsabilitatea pentru aceste operațiuni. Este vorba despre o decizie justificată prin argumente care țin de sănătatea publică și de protecția mediului și, din acest motiv, aceasta intră sub incidența noțiunii de interes economic general în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE.

(b) Executarea obligației de serviciu public

(95) Hotărârea Altmark solicită un mandat sub forma unui sau mai multor acte oficiale cu valoare juridică obligatorie în legislația națională. În ceea ce privește prima condiție impusă de hotărârea Altmark, se constată că colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea subproduselor de origine animală improprie consumului uman au fost stabilite în mod obligatoriu în Portugalia prin Decretul-lege nr. 393-B/98 și prin Decretul-lege

nr. 244/2003. Articolul 6 din Decretul-lege nr. 393-B/98 prevede ca INGA, entitatea responsabilă cu colectarea, prelucrarea și eliminarea subproduselor de origine animală improprie consumului, să aleagă întreprinderile care să efectueze acest serviciu. Ordinul comun nr. 95/99 a stabilit, în prealabil, parametrii conform cărora s-a calculat taxa pentru serviciul public, precum și alte obligații legate de furnizarea serviciului, cum ar fi obligația ca întreprinderea să colecteze toate subprodusele de pe întreg teritoriul național în conformitate cu normele sanitare și tehnice prevăzute în legislație.

(96) Autoritățile portugheze susțin că obligațiile întreprinderilor furnizoare de servicii au fost clar definite în contractele de servicii. De exemplu, acestea au furnizat Comisiei un contract de prestare de servicii datând din anul 2003, încheiat în conformitate cu Decretul-lege nr. 393-B/98.

(97) Comisia constată că obligațiile întreprinderii furnizoare de servicii au fost clar definite în contractul de servicii pe care autoritățile portugheze l-au transmis Comisiei. Având în vedere dispozițiile Decretului-lege nr. 393-B/98 și ale ordinului comun, precum și contractul de prestare de servicii transmis spre exemplificare, Comisia concluzionează că prima condiție din hotărârea Altmark este îndeplinită.

(c) Parametri stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent

(98) În ceea ce privește cea de-a doua condiție, Comisia consideră – pe baza informațiilor de care dispune – că parametrii pe baza cărora s-a calculat compensația au fost stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent. Astfel, ordinele comune trimise de autoritățile portugheze prevăd metoda de calcul și cheltuielile eligibile (a se vedea considerentul 26 din prezenta decizie). Aceste date au fost verificate cu regularitate prin prisma anilor precedenți. Începând din anul 2005 s-au aplicat proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice. Având în vedere informațiile de care dispune, Comisia consideră că cea de-a doua condiție din hotărârea Altmark este îndeplinită.

(d) Compensația necesară pentru a acoperi costurile serviciului

(99) În ceea ce privește cea de-a treia condiție, autoritățile portugheze și partea terță au declarat că compensația nu depășește ceea ce este necesar pentru a acoperi totul sau o parte din costurile ocazionate de executarea obligațiilor de serviciu public, ținând cont de veniturile corespunzătoare, precum și de un profit rezonabil pentru executarea acestor obligații.

⁽³³⁾ JO L 363, 27.12.1990, p. 51.

⁽³⁴⁾ JO L 294, 28.10.1997, p. 7.

⁽³⁵⁾ JO L 204, 4.8.1999, p. 37.

⁽³⁶⁾ Hotărârea Curții din 23 mai 2000 în cauza C-209/98, FFAD, Rec., p. I-3743, punctul 75; a se vedea și Hotărârea Curții din 20 noiembrie 2003 în cauza C-126/01, GEMO, Rec., p. I-13769, punctul 21.

- (100) În mai multe rânduri și în special în momentul inițierii procedurii de investigare, Comisia a solicitat autorităților portugheze să îi furnizeze detalii cu privire la modalitatea de calcul a costului economic real al prestațiilor. Autoritățile portugheze au trimis documente care prezintă cheltuielile anuale suportate de furnizorii de servicii în perioada 1999-2005, și le-au comparat cu sumele plătite de INGA furnizorilor pentru executarea serviciilor. Documentele demonstrează că valoarea compensației plătite de INGA întreprinderilor furnizoare de servicii nu depășea ceea ce era necesar pentru a acoperi integral sau parțial costurile determinate de executarea serviciului. Documentele trimise demonstrează că pentru compensație a fost luat în calcul și un profit situat între 30 % și 39,5 %, în funcție de an (a se vedea considerentul 62 din prezenta decizie).
- (101) Autoritățile portugheze au dat asigurări că resursele nu au putut fi deturnate către eventuale activități concurențiale pe care le-ar putea desfășura întreprinderile (subvenții încrucișate), deoarece furnizorii de servicii selectați nu efectuau alte activități.
- (102) Cu toate acestea, conform informațiilor furnizate de autoritățile portugheze, Comisia constată că nu poate determina dacă profitul luat în calcul era „rezonabil” în sensul hotărârii Altmark.
- (103) În observațiile sale, ETSA a afirmat că taxa pentru serviciul furnizat reflecta în mod adecvat costurile suportate, asigurând o marjă de profit care nu antrena niciun avantaj special și că, în cursul perioadei anterioare anului 2005, nivelul taxei pentru serviciul public corespundea mediei europene și era inferior nivelului tarifului stabilit în contractul de prestare de servicii atribuit prin procedura de achiziții publice.
- (104) În această privință, Comisia constată că nici autoritățile portugheze, nici partea terță nu au furnizat documente care să susțină aceste afirmații.
- (105) Prin urmare, Comisia nu poate concluziona că cea de-a treia condiție pusă de hotărârea Altmark este îndeplinită în cazul în speță.
- (e) **Evaluarea costurilor unei întreprinderi tipice**
- (106) Dat fiind că înainte de anul 2005 întreprinderile furnizoare de servicii nu au fost selectate prin proceduri de achiziții publice, hotărârea Altmark solicită o evaluare comparativă cu costurile unei întreprinderi tipice. Autoritățile portugheze nu au furnizat elemente care să demonstreze că evaluarea costurilor s-a făcut pe baza evaluării costurilor unei întreprinderi tipice.
- (107) Prin urmare, Comisia trebuie să concluzioneze că cele patru criterii din hotărârea Altmark nu sunt îndeplinite în cazul în speță și că nu se poate exclude posibilitatea existenței unui avantaj pentru întreprinderile furnizoare de servicii în perioada cuprinsă între intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 393-B/98 și 2005, data încheierii aplicării regimului tranzitoriu stabilit prin Decretul-lege nr. 244/2003.
- (108) Plățile publice se fac unor întreprinderi anume, adică întreprinderilor însărcinate cu prestarea serviciului. Astfel, măsura în cauză poate fi considerată ca fiind specifică.
- (109) În consecință, Comisia concluzionează că poate exclude posibilitatea existenței unui avantaj selectiv pentru furnizorii de servicii în perioada cuprinsă între 1998 și 2005, data încheierii aplicării regimului tranzitoriu stabilit prin Decretul-lege nr. 244/2003.
- 1.1.2. Avantaj selectiv pentru abatoare și centrele de tranșare, pentru importatorii de carne nedezosată de vită, mânzat, porc și pasăre, precum și pentru operatorii intracomunitari, și anume operatorii/recepționiștii de carne nedezosată de vită, mânzat și porc**
- (110) Curtea de Justiție a considerat, în cauza GEMO ⁽³⁷⁾, că faptul că activitatea de colectare și de eliminare a cadavrelor de animale și a deșeurilor de abator de care beneficiază abatoarele și crescătorii de animale este exercitată de întreprinderi private nu ar putea compromite eventuala calificare drept ajutor de stat, deoarece la originea regimului respectivei activități sunt autoritățile publice.
- (111) În cazul de față, autoritățile portugheze sunt, de asemenea, la originea regimului activității și al finanțării acesteia, stabilit prin Decretele-lege nr. 393-B/98, nr. 197/2002 și nr. 244/2003. În consecință, Comisia concluzionează, în această fază, că regimurile respective sunt imputabile statului.
- (112) În cauza GEMO, Curtea a precizat că sarcina financiară care derivă din eliminarea cadavrelor de animale și a deșeurilor de abator trebuie să fie considerată drept un cost inerent activității economice a crescătorilor de animale și a abatoarelor ⁽³⁸⁾. Prin urmare, Curtea a concluzionat că articolul 107 alineatul (1) din TFUE trebuie să fie interpretat în sensul că un regim care asigură, în mod gratuit, pentru crescătorii de animale și pentru abatoare, colectarea și eliminarea cadavrelor de animale și a deșeurilor de abator trebuie să fie calificată drept ajutor de stat în favoarea agricultorilor și a abatoarelor.

⁽³⁷⁾ Citată anterior, punctul 26.

⁽³⁸⁾ Citată anterior, punctul 31.

Perioada cuprinsă între 9 decembrie 1998 și 9 octombrie 2002, înainte de intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002

- (113) În cazul în speță, se poate considera că eliminarea cadavrelor de animale și a deșeurilor de abator antrenează un cost inherent activității nu numai pentru abatoare și pentru centrele de tranșare, ci și pentru importatorii de carne nedezosată de vită, mânzat, porc și pasăre și pentru operatorii/recepționerii de carne nedezosată de vită, mânzat și porc. Comisia estimează că finanțarea descrisă a costurilor de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre prin alocări de la bugetul statului înainte de intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002 a avut drept rezultat scutirea utilizatorilor acestui serviciu de o taxă inherentă activității lor.
- (114) Comisia concluzionează că există un avantaj pentru perioada anterioară impunerii unei taxe parafiscale.

Perioada cuprinsă între 10 octombrie 2002 și noiembrie 2005

- (115) În ceea ce privește perioada ulterioară intrării în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002 și a Decretului-lege nr. 244/2003, finanțarea activităților descrise mai sus a fost asigurată printr-o taxă parafiscală introdusă prin Decretul-lege nr. 197/2002 și modificată prin Decretul-lege nr. 244/2003. În conformitate cu măsura din Decretul-lege nr. 197/2002, erau scutite de la plata taxei abatoarele care asigurau colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea tuturor subproduselor în cauză, cu excepția MRS, fie în unitățile proprii, fie în centrele de tranșare, deoarece aceste unități își creaseră condiții de autonomie în ceea ce privește tratarea propriilor subproduse [a se vedea alineatul (2) din anexa 2 la Decretul-lege nr. 197/2002], precum și importatorii și operatorii intracomunitari de carne dezosată, deoarece aceasta nu generează subproduse supuse tratării obligatorii, în temeiul legislației comunitare și naționale. Decretul-lege nr. 244/2003 prevede scutirea operatorilor citați anterior, cu condiția aprobării unui plan de eliminare sau de utilizare conform condițiilor specifice impuse pentru diferitele categorii de materii.
- (116) Pentru a putea evalua dacă există un avantaj pentru abatoare și centrele de tranșare, pentru importatorii de carne nedezosată de vită, mânzat, porc și pasăre și pentru operatorii intracomunitari, și anume operatorii/recepționerii impozabili de carne nedezosată de vită, mânzat și porc, trebuie să se verifice în ce măsură contribuția care provine din taxă corespunde costului economic real al prestațiilor furnizate de serviciul de colectare.
- (117) Comisia notează că autoritățile portugheze au declarat, în scrisoarea din 20 ianuarie 2003, că taxele prevăzute în anexele 1 și 2 la Decretul nr. 197/2002, precum și taxa

prevăzută la articolul 2 alineatul (2) pentru MRS, au fost calculate pe baza costurilor reale ale serviciilor care trebuiau furnizate, ținând cont de natura subproduselor generate de fiecare specie animală și de faptul că acestea sunt sau nu afectate.

- (118) Pentru autoritățile portugheze, această finanțare se aseamănă, sub toate aspectele, cu o compensare de către utilizatori a unui serviciu public de interes general. Sumele plătite de către operatorii impozabili nu erau forfetare, ci direct proporționale cu cantitățile de deșeuri efectiv transferate serviciului public și cu costul real al eliminării acestor deșeuri.
- (119) În sprijinul acestor afirmații, autoritățile portugheze au trimis documente conținând cifre concrete pentru anul 2003, comparând costurile economice reale ale prestațiilor furnizate și contribuțiile care provin din taxa corespunzătoare. Pentru restul anului 2002, după intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002 în octombrie 2002, autoritățile portugheze nu au trimis niciun document cu privire la veniturile care au rezultat din perceperea taxei.
- (120) Pentru anii 2004 și 2005, autoritățile portugheze au transmis documente conținând cifre concrete cu privire la costurile operațiunilor efectuate, însă nu și venitul obținut din taxa impusă operatorilor pentru care nu se aprobaseră încă planul de eliminare și de utilizare și care, din acest motiv, erau încă supuși plății taxei stabilite prin regimul tranzitoriu prevăzut în Decretul-lege nr. 244/2003.
- (121) Pentru anii 2002, 2004 și 2005, conform documentelor furnizate de autoritățile portugheze, Comisia nu poate constata dacă contribuțiile persoanelor impozabile sunt direct proporționale cu cantitățile de deșeuri puse efectiv la dispoziția serviciului de colectare și cu costul real al eliminării acestor deșeuri.
- (122) Comisia concluzionează că nu există niciun avantaj pentru anul 2003, deoarece contribuțiile plătitorilor taxei au fost direct proporționale cu costurile serviciilor primite.
- (123) În schimb, Comisia nu poate exclude posibilitatea existenței unui avantaj pentru abatoarele și centrele de tranșare, pentru importatorii de carne nedezosată de vită, mânzat, porc și pasăre și pentru operatorii intracomunitari, și anume operatorii/recepționerii de carne nedezosată de vită, mânzat și porc supuși plății taxei în perioada cuprinsă între octombrie 2002 și 1 ianuarie 2003, precum și în 2004 și 2005.

1.1.3. Avantaj selectiv pentru crescătorii de animale

Perioada cuprinsă între 9 decembrie 1998 și 9 octombrie 2002, înainte de intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002

- (124) În cazul în speță, se poate considera că eliminarea cadavrelor de animale și a deșeurilor de abator constituie un cost inerent activității, nu numai pentru abatoare și pentru centrele de tranșare, ci și pentru crescătorii de animale, căroră, din cauza legilor pieței, le-ar fi transferată cel puțin o parte din taxa pentru serviciile menționate. În conformitate cu hotărârea GEMO citată anterior, Comisia consideră că finanțarea descrisă a costurilor de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre prin alocări de la bugetul statului înainte de intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002 a condus la scutirea utilizatorilor acestui serviciu de o taxă inerentă activității lor.

- (125) Comisia concluzionează că există un avantaj pentru perioada anterioară impunerii taxei parafiscale.

Perioada cuprinsă între 10 octombrie 2002 și noiembrie 2005

- (126) Astfel cum s-a arătat mai sus, măsurile puse în aplicare de autoritățile portugheze pentru a-și asuma colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea subproduselor din carne de mamifere și de pasăre ar fi putut să îi scutească pe crescătorii de animale de taxe care, în condiții normale, ar fi fost, parțial, în sarcina acestora. Din Decretul-lege nr. 197/2002 și din regimul tranzitoriu prevăzut în Decretul-lege nr. 244/2003 reiese că crescătorii de animale nu sunt supuși taxei în cauză. Autoritățile portugheze au declarat că înainte de sfârșitul anului 2005 costurile de colectare au fost transferate întregii filiere. Comisia constată că cele două facturi furnizate de autoritățile portugheze prevăd efectiv transferarea taxei în temeiul Decretului-lege nr. 197/2002 și al Decretului-lege nr. 244/2003 de către unul dintre abatoare în octombrie 2002 și în octombrie 2003. Afirmarea autorităților portugheze potrivit căreia, în conformitate cu legile pieței, costurile au fost transferate asupra întregii filiere, inclusiv crescătorii de animale, este susținută de documentele transmise. Comisia concluzionează că crescătorii au suportat costurile aferente activității lor și, astfel, nu au beneficiat de un avantaj specific.

- (127) Comisia constată că crescătorii de animale au beneficiat de un avantaj numai în perioada anterioară aplicării taxei.

- (128) Având în vedere cele de mai sus, Comisia constată existența unui avantaj în ceea ce privește colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea subproduselor de origine animală, în favoarea abatoarelor și a importatorilor pentru toate perioadele, cu excepția anului 2003, și numai în favoarea crescătorilor de animale în perioada anterioară aplicării taxei.

1.2. AVANTAJE FINANȚATE DIN RESURSE DE STAT

- (129) Articolul 107 alineatul (1) din TFUE vizează ajutoarele acordate de statele membre sau din resurse de stat. Cu alte cuvinte, măsura în cauză trebuie să fie imputabilă statului și să fie acordată din resurse de stat.

- (130) În cazul în speță, finanțarea costurilor legate de operațiunile de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre a fost asigurată între 1999 și octombrie 2002 din veniturile directe ale statului și, începând din octombrie 2002, din veniturile dintr-o taxă parafiscală aplicată abatoarelor, importatorilor de carne nedezosată de vită, mânzat și porc și operatorilor intracomunitari, și anume operatorilor/recepționarilor de carne nedezosată de vită, mânzat și porc.

- (131) Plățile către furnizorii de servicii asigurate din venituri directe ale statului sunt avantaje finanțate din resurse de stat. Faptul că serviciul public în cauză este finanțat din bugetul de stat, începând din 1999 și înainte de aplicarea taxei în 2002, implică faptul că întreprinderile care realizează acest serviciu beneficiază de fondurile publice pentru a acoperi cheltuielile derivate din serviciul respectiv.

- (132) Taxele aplicate între septembrie 2002 și noiembrie 2005 nu intră sub incidența dispozițiilor din TFUE privind ajutoarele de stat decât în cazul în care acestea constituie modul de finanțare a unei măsuri de ajutor și, prin urmare, fac parte integrantă din măsură ⁽³⁹⁾.

- (133) Toate taxele se plătesc către INGA prin procedura de taxare inversă. Taxele percepute de la operatori constituiau veniturile INGA și erau plătite direct acestuia.

- (134) Pentru ca o taxă să fie considerată ca făcând parte integrantă dintr-o măsură de ajutor, trebuie să existe o legătură de alocare obligatorie între taxă și măsura de ajutor în temeiul reglementărilor naționale relevante, în sensul că veniturile din impozit sunt destinate obligatoriu finanțării ajutorului ⁽⁴⁰⁾.

- (135) Dat fiind faptul că taxele constituiau venituri ale INGA și erau plătite direct acestuia, Comisia consideră că taxa face parte integrantă din măsura de ajutor.

⁽³⁹⁾ Hotărârea Curții din 21 octombrie 2003 în cauzele conexe C-261/01 și C-262/01, Van Calster e.a., Rec., p. I-12272, punctul 51.

⁽⁴⁰⁾ Hotărârea Curții din 13 ianuarie 2005 în cauza C-174/02, Streekgewest, Rec., p. I-85, punctul 26.

(136) În ceea ce privește chestiunea dacă veniturile din taxele parafiscale în cazul în speță pot sau nu pot fi considerate resurse de stat, este important de notat că, pentru resursele de stat, nu trebuie făcută nicio distincție între cazurile în care ajutorul este acordat direct de stat sau de organisme publice sau private care au fost desemnate sau create de stat. La 15 iulie 2004, Curtea de Justiție, în hotărârea pronunțată în cauza *Pearle și alții* ⁽⁴¹⁾, a arătat că cotizațiile obligatorii colectate de un organism intermediar de la toate întreprinderile dintr-un sector profesional dat nu sunt considerate resurse de stat decât dacă îndeplinesc cumulativ următoarele patru condiții:

(a) măsura în cauză este stabilită de organul profesional care reprezintă întreprinderile și angajații dintr-un sector profesional și nu servește drept instrument pentru punerea în aplicare a politicilor stabilite de stat;

(b) obiectivele măsurii în cauză sunt în totalitate finanțate din cotizațiile întreprinderilor din sector;

(c) modul de finanțare și procentul/valoarea cotizațiilor sunt hotărâte la nivelul organismului profesional al sectorului de către reprezentanții angajatorilor și ai angajaților, fără nicio intervenție din partea statului;

(d) cotizațiile sunt utilizate obligatoriu pentru finanțarea măsurii, fără posibilitatea ca statul să intervină.

(137) Pe baza informațiilor disponibile, reiese că prima condiție din hotărârea *Pearle și alții* nu este îndeplinită, în sensul că măsura a fost stabilită printr-un decret-lege, în vederea punerii în aplicare a unei politici stabilite de către stat, în scopul de a combate ESB.

(138) În plus, a treia și a patra condiție nu sunt îndeplinite deoarece modul de finanțare este reglementat de decretule-lege menționate. În consecință, autoritățile portugheze au ocazia să intervină în determinarea modalităților de finanțare a măsurii.

(139) Dat fiind că nu sunt îndeplinite toate condițiile din hotărârea *Pearle și alții* și că statul exercită un control hotărâtor asupra modalităților de finanțare a măsurii de

ajutor, Comisia consideră că veniturile din taxele parafiscale constituie de fapt resurse de stat imputabile statului.

1.3. DENATURAREA CONCURENȚEI ȘI EFECTELE ASUPRA SCHIMBURILOR COMERCIALE

(140) În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție, consolidarea poziției concurențiale a unei întreprinderi ca urmare a acordării unui ajutor de stat denotă, în general, o denaturare a concurenței în raport cu alte întreprinderi concurente care nu ar beneficia de acest ajutor ⁽⁴²⁾.

(141) Măsura poate avea o influență asupra poziției Portugaliei în sectorul cărnii ⁽⁴³⁾. Întrucât întreprinderile portugheze operează pe o piață internațională puternic concurențială, măsura denaturează sau riscă să denatureze concurența. De asemenea, măsura poate afecta schimburile comerciale dintre statele membre.

(142) Autoritățile portugheze au avansat ideea că, din cauza embargoului asupra expedierilor, în special de bovine vii, făină din carne și din oase, ca atare sau conținută în alte produse, nu existau schimburi comerciale, ceea ce ar implica faptul că nu putea fi vorba de denaturarea concurenței.

(143) În acest sens, trebuie amintit că, conform jurisprudenței ⁽⁴⁴⁾, un ajutor poate să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre și să denatureze concurența, chiar dacă întreprinderea beneficiară, fiind în concurență cu producători din alte state membre, nu participă ea însăși la exporturi; într-adevăr, atunci când un stat membru acordă un ajutor unei întreprinderi, oferta internă poate fi menținută sau sporită, consecința fiind că șansele întreprinderilor stabilite în alte state membre de a-și oferi serviciile pe piața celui stat membru sunt diminuate.

(144) În aceste condiții, Comisia consideră că faptul că expedierea produselor menționate mai sus din Portugalia către alte state membre a fost interzisă nu afectează faptul că ajutorul este în măsură să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale.

⁽⁴²⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 17 decembrie 1979 în cauza C-730/79, *Philip Morris Olanda/Comisia*, Rec., p. 2671, punctele 11 și 12.

⁽⁴³⁾ Producția de carne de vită în UE (15) se ridica în 1999 la 7 691 101 de tone și în 2002 la 7 466 476 de tone, din care în 1999, 95 765 de tone și, în 2002, 105 019 de tone erau produse de către Portugalia. Producția de carne de porc se ridica în 1999 pentru UE (15) la 17 983 476 de tone, iar în 2002, la 17 729 855 de tone, din care Portugalia producea, în 1999, 344 209 de tone și, în 2002, 328 038 de tone (sursa Eurostat).

⁽⁴⁴⁾ Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 29 septembrie 2000 în cauza T-55/99, *CETM/Comisia*, Rec., p. II-3213, punctul 86; hotărârea Curții de Justiție din 21 martie 1991 în cauza C-303/88, *Italia/Comisia*, Rec., p. I-1433, punctul 27.

⁽⁴¹⁾ Hotărârea Curții din 15 iulie 2004 în cauza C-345/02, *Pearle e a., Rec.*, p. I 7164, punctul 41; a se vedea și Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 20 septembrie 2007 în cauza T-136/05, *EARL Salvat tată și fiu e a./Comisia*, Rec., p. II 4063, punctul 161 și următoarele.

1.4. CONCLUZII

- (145) Comisia consideră că măsura instituită prin Decretele-lege nr. 393-B/98, nr. 197/2002 și nr. 244/2003 în ceea ce privește colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea unor subproduse de origine animală constituie un ajutor de stat în favoarea abatoarelor și a importatorilor în perioada de aplicare a Decretului-lege nr. 393-B/98 și până la sfârșitul aplicării regimului tranzitoriu instituit prin Decretul-lege nr. 244/2003, cu excepția anului 2003 pentru care autoritățile portugheze au putut demonstra că nu a existat niciun avantaj.
- (146) În ceea ce privește crescătorii de animale, Comisia consideră că măsura constituie un ajutor de stat care intră sub incidența articolului 107 alineatul (1) pentru perioada anterioară aplicării taxei.
- (147) În ceea ce privește întreprinderile furnizoare de servicii, Comisia concluzionează că în perioada cuprinsă între intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 393-B/98 și anul 2005, data la care ia sfârșit aplicarea regimului tranzitoriu stabilit prin Decretul-lege nr. 244/2003, nu se poate exclude posibilitatea existenței unui ajutor de stat.

2. ILEGALITATEA AJUTORULUI

- (148) Comisia constată că Portugalia nu a notificat, în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE, nici măsurile de ajutor acordate din 1999, nici regimurile prevăzute în Decretele-lege nr. 197/2002 și nr. 244/2003. Articolul 1 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului definește „ajutorul ilegal” ca un ajutor nou pus în aplicare prin încălcarea articolului 93 alineatul (3) din tratat.
- (149) Din faptul că măsurile puse în aplicare de Portugalia conțin elemente de ajutor de stat rezultă că este vorba despre ajutoare noi, nenotificate Comisiei și care sunt, din acest motiv, ilegale în sensul TFUE.
- (150) Examinarea compatibilității eventualelor ajutoare se va realiza în două părți: într-o primă parte, Comisia va examina compatibilitatea ajutoarelor acordate întreprinderilor furnizoare de servicii, iar în partea a doua va examina compatibilitatea eventualelor ajutoare acordate centrelor de sacrificare și de tranșare, importatorilor și operatorilor intracomunitari din sector, precum și crescătorilor de animale.
- (151) Deoarece este vorba de un ajutor finanțat prin intermediul unei taxe parafiscale începând din anul 2002, în cazul căruia finanțarea face parte integrantă din măsura de ajutor, atât acțiunile finanțate, și anume ajutoarele, cât și finanțarea acestora trebuie să facă obiectul unei examinări a Comisiei. Astfel, potrivit Curții de Justiție, atunci când modul de finanțare a unui ajutor, în special prin intermediul unor cotizații obligatorii, face parte integrantă din măsura de ajutor, examinarea acesteia din urmă de către Comisie trebuie să ia în considerare, în

mod obligatoriu, modul de finanțare ⁽⁴⁵⁾. Astfel cum s-a demonstrat la considerentul 135 din prezenta decizie, modul de finanțare a ajutorului trebuie să fie considerat ca făcând parte integrantă din măsura de ajutor.

3. EXAMINAREA COMPATIBILITĂȚII AJUTOARELOR

3.1. ANALIZĂ PRIN PRISMA DISPOZIȚIILOR APLICABILE AJUTOARELOR NENOTIFICATE

3.1.1. *Ajutoare în favoarea întreprinderilor furnizoare de servicii*(a) **Compatibilitatea ajutoarelor în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din TFUE**

- (152) Interdicția prevăzută la articolul 107 alineatul (1) din TFUE cunoaște excepții.
- (153) Din jurisprudența Curții reiese că compensațiile pentru servicii publice nu constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE dacă îndeplinesc anumite condiții (a se vedea considerentul 89 din prezenta decizie). Cu toate acestea, în cazul în care compensațiile pentru serviciu public nu îndeplinesc condițiile respective, iar criteriile generale de aplicabilitate ale articolului 107 alineatul (1) din TFUE sunt îndeplinite, compensațiile constituie ajutoare de stat care pot, totuși, să fie declarate compatibile cu TFUE în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din TFUE dacă acestea sunt necesare funcționării serviciilor de interes economic general și nu afectează desfășurarea schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului Uniunii. Comisia a precizat condițiile care trebuie îndeplinite pentru a se ajunge la acest echilibru. În *Comunicarea privind serviciile de interes general în Europa din 2001* ⁽⁴⁶⁾, Comisia a precizat că trebuie să se garanteze că toate restricțiile impuse normelor din Tratatul CE, în special restricțiile privind concurența și libertățile legate de piața internă nu depășesc ceea ce este strict necesar pentru a garanta buna executare a misiunii de serviciu public. Aceasta implică în special faptul că tariful nu depășește costurile nete suplimentare generate de misiunea încredințată întreprinderii în cauză. De asemenea, Comisia a precizat ulterior care sunt condițiile respective, în *Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public* ⁽⁴⁷⁾ și în decizia din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) ⁽⁴⁸⁾. În ceea ce privește calculul compensației, Comisia a precizat că valoarea compensației nu poate depăși ceea ce este necesar pentru a acoperi costurile ocazionate de executarea obligațiilor de serviciu public, ținând cont de veniturile aferente, precum și de un profit rezonabil pentru executarea acestor obligații. Profitul rezonabil poate include, parțial sau total, creșterile de productivitate realizate de întreprinderea în cauză pe o perioadă limitată convenită, fără a reduce nivelul calității serviciilor încredințate întreprinderii de către stat.

⁽⁴⁵⁾ Hotărârea Van Calster e a. citată anterior, punctul 51.

⁽⁴⁶⁾ Comunicarea Comisiei – Serviciile de interes general în Europa, JO C 17, 19.1.2001, p. 4.

⁽⁴⁷⁾ JO C 297, 29.11.2005, p. 4.

⁽⁴⁸⁾ JO L 312, 29.11.2005, p. 67.

- (154) Punctul 18 din *Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public* precizează că prin „profit rezonabil” trebuie să se înțeleagă o rată a rentabilității capitalurilor proprii care țin seama de riscul sau de absența riscului pe care și-l asumă întreprinderea ca rezultat al intervenției statului membru, în special dacă acesta din urmă acordă drepturi exclusive și speciale. În mod normal, acest nivel nu depășește nivelul mediu constat în sectorul în cauză în cursul ultimilor ani. În sectoarele în care nu există nicio întreprindere comparabilă cu cea căreia i-a fost încredințată gestionarea serviciului de interes economic general, poate fi făcută o comparație cu întreprinderi stabilite în alte state membre sau, la nevoie, aparținând altor sectoare, cu condiția să fie luate în considerare caracteristicile specifice fiecărei întreprinderi. Pentru a determina ce înseamnă profit rezonabil, statul membru poate introduce criterii de stimulare legate în special de calitatea serviciului prestat și de creșterile de productivitate.
- (155) Astfel cum s-a arătat la considerentul 99 și următoarele din prezenta decizie, Comisia nu poate concluziona, plecând de la elementele furnizate de autoritățile portugheze, că la calculul compensației s-a ținut cont de un profit rezonabil care nu depășește nivelul mediu din sector. Serviciile Comisiei au solicitat în repetate rânduri autorităților portugheze să furnizeze toate elementele necesare pentru a se putea determina dacă în cazul în speță sunt reunite condițiile derogării pentru ajutoarele de stat acordate sub forma unui serviciu de interes economic general. Într-adevăr, în cadrul elementelor furnizate de autoritățile portugheze nu se menționează nicăieri că s-ar fi făcut o comparație cu alte întreprinderi pentru a stabili nivelul mediu constat în sectorul în cauză.
- (156) Prin urmare, Comisia nu poate constata compatibilitatea ajutoarelor în favoarea furnizorilor de servicii în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE.
- (b) Compatibilitatea ajutoarelor în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE**
- (157) Articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE prevede că pot fi considerate compatibile cu piața comună ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau regiuni economice când acestea nu afectează condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun. Pentru a putea beneficia de derogarea vizată la punctul menționat, ajutoarele trebuie să contribuie la dezvoltarea sectorului în cauză.
- (158) În cazul în speță, autoritățile portugheze declară că și-au asumat toate costurile legate de operațiunile de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre începând din 1999. Din octombrie 2002, finanțarea costurilor legate de aceleași operațiuni de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre este asigurată din veniturile obținute dintr-o taxă aplicată abatoarelor, importatorilor de carne nedeozată de vită, mânzat și porc și operatorilor intracomunitari, și anume operatorii/recepționerii de carne nedeozată de vită, mânzat și porc atunci când aceștia nu efectuează ei înșiși operațiunile respective.
- (159) În conformitate cu punctul 23.3 din *Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol 2000-2006* ⁽⁴⁹⁾ (denumite în continuare „orientările”) și cu *Comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutoarelor de stat ilegale* ⁽⁵⁰⁾, orice ajutor ilegal în sensul articolului 1 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 trebuie să fie evaluat în conformitate cu normele și orientările în vigoare la momentul în care este acordat ajutorul. În 2002, Comisia a adoptat *Orientările comunitare privind ajutoarele de stat care vizează teste pentru depistarea EST, animalele găsite moarte și deșeurile de abator*. Aceste orientări s-au aplicat între 1 ianuarie 2003 și 31 decembrie 2006 ⁽⁵¹⁾. Punctul 44 din orientările EST prevede o excepție de la principiul potrivit căruia ajutoarele ilegale trebuie să fie evaluate în conformitate cu normele în vigoare la momentul la care au fost acordate ajutoarele, în special pentru cazurile referitoare la deșeurile de abator. În conformitate cu punctul 47 din orientările EST, Comisia va aplica principiile fondate pe punctul 11.4 din orientările pentru ajutoarele ilegale privind deșeurile de abator, acordate înainte de sfârșitul anului 2002. În consecință, punctul 47 din orientările EST constituie baza legală pertinentă pentru evaluarea ajutoarelor acordate începând cu 1999.
- (160) În conformitate cu punctul 194 litera (c) din *Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier 2007-2013*, de la intrarea în vigoare a acestor orientări la 1 ianuarie 2007, Comisia nu mai aplică orientările EST decât pentru ajutoarele ilegale acordate înainte de 1 ianuarie 2007, vizate la punctele 43 și următoarele din orientări. În consecință, punctul 47 din orientările EST rămâne regula aplicabilă în cazul ajutoarelor ilegale privind deșeurile de abator începând cu 1 ianuarie 2003.
- (161) Punctul 47 din orientările EST prevede o serie de dispoziții privind deșeurile de abator.
- (162) În conformitate cu punctul 47 din orientările EST, în ceea ce privește ajutoarele de stat legate de deșeurile de abator, începând din ianuarie 2001 Comisia a adoptat o serie de decizii individuale, autorizând ajutoare de stat care acoperă până la 100 % din costurile legate de eliminarea unor materiale cu risc specific, a făinii din carne și din oase și a alimentelor pentru animale conținând astfel de produse, care trebuie să fie eliminate în temeiul noii legislații comunitare privind encefalopatiile spongiforme transmisibile (EST). Deciziile au fost luate în special în temeiul punctului 11.4 din orientările agricole, ținând cont de caracterul de scurtă durată al ajutoarelor și de necesitatea de a respecta pe termen lung principiul „poluatorul plătește”. În mod excepțional, Comisia a acceptat ca astfel de ajutoare

⁽⁴⁹⁾ JO C 28, 1.2.2000, p. 2.

⁽⁵⁰⁾ JO C 119, 22.5.2002, p. 22.

⁽⁵¹⁾ A se vedea punctul 194 litera (c) din *Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier 2007-2013*, JO C 319, 27.12.2006, p. 1.

să fie acordate și altor operatori decât cei care lucrează în sectorul producției de animale vii, de exemplu abatoarelor. Comisia va aplica aceleași principii ajutoarelor de stat ilegale acordate înainte de sfârșitul anului 2002 pentru costuri comparabile legate de noua legislație comunitară privind EST, fără a aduce atingere respectării altor dispoziții din dreptul comunitar.

(163) Punctul 47 din orientările EST amintește că, în mod excepțional, Comisia a acceptat ca astfel de ajutoare de stat să fie acordate și altor operatori decât cei care lucrează în sectorul producției de animale vii, de exemplu abatoarelor. În trecut, Comisia a hotărât că această excepție trebuie să vizeze și alte întreprinderi care execută sarcini strâns legate de producția de animale vii, precum întreprinderile de ecarisaj.

(164) În temeiul punctului 11.4 din orientările agricole, Comisia a autorizat ajutoare de până la 100 % din costurile reale suportate pentru măsuri precum controalele sanitare, testele și alte măsuri de depistare, achiziționarea și administrarea de medicamente și de produse fitosanitare și eliminarea unor recolte, cu condiția:

— să existe un program adecvat stabilit la nivel comunitar, național sau regional pentru a preveni, supraveghea sau eradică maladia respectivă;

— maladiile să fie o sursă de preocupare pentru autoritățile publice;

— măsurile de ajutor să aibă drept obiectiv prevenirea și/sau acordarea de despăgubiri;

— ajutoarele să fie compatibile cu legislația veterinară și fitosanitară comunitară.

(165) Aceste principii se aplică, de asemenea, în temeiul punctului 47 din orientările EST.

(166) ESB este o boală transmisibilă care constituie o amenințare pentru sănătatea omului. Este vorba despre o boală animală al cărei focar primar trebuie să fie notificat direct Comisiei și celorlalte state membre⁽⁵²⁾. Obiectivul măsurii de ajutor era de a da asigurări că au fost puse în aplicare măsurile necesare de prevenire privind colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea, în conformitate cu legislația veterinară în vigoare între 1999 și 2005 în sectorul cărnii.

⁽⁵²⁾ Directiva 82/894/CEE a Consiliului din 21.12.1982 privind notificarea maladiilor la animale în cadrul Comunității, JO L 378, 31.12.1982, p. 58.

(167) În această privință, Comisia notează că Portugalia a arătat că și-a asumat toate costurile legate de operațiunile de colectare, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre din 1999 până la sfârșitul anului 2002, în contextul măsurilor de urgență aprobate de Comisie în cadrul Deciziei 98/653/CE, care interzice exportul de făină din carne, făină din oase și făină din carne și oase provenind de la mamifere. De asemenea, Comisia notează că măsurile de embargo asupra cărnii de vită impuse Portugaliei au fost revocate abia după adoptarea Regulamentului (CE) nr. 1993/2004.

(168) De asemenea, Comisia subliniază că, în conformitate cu punctele 33 și 34 din orientările EST, întreprinderile au fost alese și remunerate conform principiilor pieței, în mod nediscriminatoriu (a se vedea considerentul 21 și următoarele din prezenta decizie). În cazul în speță, având în vedere urgența cu care trebuie luate măsurile, Comisia poate accepta faptul că autoritățile portugheze au ales furnizorii de servicii în conformitate cu Decretul-lege nr. 197/99 din 8 iunie 1999, care, conform informațiilor transmise de autoritățile portugheze, este instrumentul național de transpunere a Directivei 97/52/CE, fără a recurge la o procedură de achiziții publice (a se vedea considerentul 24 din prezenta decizie).

(169) Autoritățile portugheze au arătat că Decretul-lege nr. 197/2002 a fost prevăzut pentru a asigura respectarea angajamentelor Portugaliei în contextul Deciziei 2000/766/CE a Consiliului, respectând în același timp principiul „poluatorul plătește” (a se vedea considerentele 65 și 66 din prezenta decizie). Autoritățile portugheze au confirmat că resursele nu au putut fi deviate către eventuale activități concurențiale pe care le-ar fi putut efectua întreprinderile furnizoare de servicii, deoarece singura activitate a acestor întreprinderi a fost, efectiv, colectarea, prelucrarea, transportul și eliminarea subproduselor de origine animală.

(170) Comisia constată, de asemenea, că responsabilitatea serviciului și a finanțării acestuia a fost transmisă operatorilor, respectând o fază de tranziție, prin sistemul instituit de Decretul-lege nr. 244/2003.

(171) Având în vedere circumstanțele deosebite și situația de urgență cauzată de riscul de propagare a ESB între 1999 și 2004 și din cauză că sistemul instituit de Decretul-lege nr. 244/2003 prevedea transmiterea progresivă a responsabilității și a finanțării serviciilor către operatorii din sector, Comisia consideră că ajutoarele pot fi calificate ca fiind de scurtă durată și ca respectând principiul „poluatorul plătește” pe termen lung.

(172) Prin urmare, pe baza informațiilor de care dispune, Comisia este în măsură să concluzioneze că ajutoarele acordate între 1999 și sfârșitul anului 2002 pot beneficia de derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

(173) Pentru ajutoarele acordate din 2003 până în noiembrie 2005, având în vedere situația de urgență de la sfârșitul anului 2004 și faptul că măsura din decretul-lege prevedea transmiterea progresivă a responsabilității și a finanțării serviciilor astfel cum s-a arătat mai sus, Comisia consideră că ajutoarele pot fi calificate ca fiind compatibile și conforme cu punctul 47 din orientările EST dacă reflectă costurile reale ale prestațiilor primite.

(174) Astfel cum s-a arătat la considerentul 100 din prezenta decizie, autoritățile portugheze au demonstrat că ajutoarele corespund cheltuielilor reale legate de serviciile oferite de întreprinderile furnizoare de servicii pentru perioada 1999-2005.

(175) Prin urmare, pe baza informațiilor de care dispune, Comisia concluzionează că ajutoarele acordate între 2003 și noiembrie 2005 furnizorilor de servicii pot beneficia de derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

3.1.2. Ajutor pentru abatoare și pentru centrele de tranșare, pentru importatori și pentru operatorii intracomunitari din sector, precum și pentru crescătorii de animale

(176) Astfel cum a constatat Comisia la considerentul 166 din prezenta decizie, între 1999 și 2004 riscul de propagare a ESB în Portugalia a antrenat circumstanțe deosebite și o situație de urgență. Ținând cont de această situație excepțională și dat fiind că sistemul instituit de Decretul-lege nr. 244/2003 prevedea transferul progresiv al responsabilității și al finanțării serviciilor către operatorii din sector, Comisia consideră că ajutoarele pot fi calificate ca fiind de scurtă durată și respectând principiul „poluatorul plătește” pe termen lung. Conform practicii sale anterioare, în cazul în speță Comisia consideră că în temeiul punctului 47 din orientările EST puteau fi acordate ajutoare, în mod excepțional, altor operatori din sector, în special abatoarelor și centrelor de tranșare, importatorilor și operatorilor intracomunitari din sector.

(177) Potrivit constatărilor Comisiei în ceea ce privește întreprinderile furnizoare de servicii, ajutoarele au fost acordate în conformitate cu principiile enunțate la punctul 47 din orientările EST.

(178) În ceea ce privește abatoarele și centrele de tranșare, importatorii și operatorii intracomunitari din sector, Comisia poate concluziona, prin urmare, că ajutoarele acordate pot beneficia de derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

(179) De asemenea, în ceea ce privește crescătorii de animale, având în vedere considerațiile reluate la considerentul

160 și următoarele din prezenta decizie, Comisia concluzionează că ajutoarele au fost acordate în conformitate cu principiile enunțate la punctul 47 din orientările EST și pot beneficia de derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

3.2. FINANȚAREA AJUTOARELOR

(180) Din octombrie 2002, data intrării în vigoare a Decretului-lege nr. 197/2002, finanțarea costurilor legate de operațiunile de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre este asigurată din veniturile obținute dintr-o taxă parafiscală aplicată abatoarelor, importatorilor de carne nedezosată de vită, mânzat și porc și operatorilor intracomunitari, și anume operatorilor/recepționeerilor de carne nedezosată de vită, mânzat și porc.

(181) În conformitate cu jurisprudența Curții⁽⁵³⁾, Comisia consideră, în mod normal, că finanțarea unui ajutor de stat prin intermediul unor taxe obligatorii poate avea repercusiuni asupra ajutorului, având efect protector care depășește ajutorul propriu-zis. Cotizațiile în cauză constituie, într-adevăr, taxe obligatorii. Conform aceleiași jurisprudențe, Comisia consideră că un ajutor nu poate fi finanțat prin taxe parafiscale care se aplică deopotrivă produselor importate din celelalte state membre.

(182) Ținând cont de această jurisprudență, precum și de faptul că măsura este acordată din resurse de stat și, prin urmare, constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 din TFUE, trebuie să se verifice dacă aceasta are un caracter discriminatoriu contrar articolului 110 din TFUE, în măsura în care produsele provenind din alte state membre sunt, de asemenea, supuse plății taxei.

(183) Autoritățile portugheze au justificat impozitarea cărnii importate nedezosate prin faptul că aceste produse importate puteau beneficia de ajutor în același fel ca produsele naționale, existența cărnii nedezosate implicând existența unor subproduse care beneficiază de serviciile de colectare, transport, prelucrare și eliminare.

(184) Conform informațiilor puse la dispoziția Comisiei, taxele au fost aplicate abatoarelor, importatorilor de carcase, semi-carcase și alte părți nedezosate de carne de vită, mânzat și porc [a se vedea articolul 2 alineatul (2) din Decretul-lege nr. 197/2002] și au rolul de a asigura serviciile de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de mamifere și de pasăre [articolul 1 alineatul (1) din Decretul-lege nr. 197/2002].

⁽⁵³⁾ Hotărârea din 25 iunie 1970 în cauza 47/69, Franța/Comisia, Rec., 1969-1970, p. 391, punctul 20.

- (185) Aceste informații au determinat Comisia să exprime îndoieli cu privire la echilibrul dintre taxele colectate de la contribuabili și serviciile de care aceștia beneficiază. Comisia a constatat că nu poate exclude existența unui sistem potențial discriminatoriu față de produsele importate din celelalte state membre, pentru care este necesar să se achite taxa.
- (186) În continuare, autoritățile portugheze au dat asigurări că finanțarea serviciilor de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne de pasăre nu provenea din taxe percepute de la abatoare și de la importatorii de carcase, semi-carcase și alte părți nede-zosate de la bovine și porcine, ci, în conformitate cu anexa 1 la Decretul-lege nr. 197/2002, de la abatoarele de păsări care nu încurajau colectarea, transportul, prelucrarea și eliminarea subproduselor generate după sacrificarea păsărilor. Importatorii și operatorii de carcase de păsări sunt scutiți de taxă pentru că majoritatea carcaselor de pasăre importate nu generează subproduse.
- (187) În schimb, în ceea ce privește importatorii și operatorii de carcase, semi-carcase și alte părți nede-zosate de la bovine și de la porcine, autoritățile portugheze au arătat că aceste părți nede-zosate importate generează subproduse.
- (188) La momentul trimiterii ordinului de furnizare a informațiilor și, ulterior, în momentul inițierii procedurii, Comisia a solicitat autorităților portugheze să garanteze că produsele importate puteau beneficia de mecanism în același fel ca și produsele naționale și, astfel, să dovedească cu cifre că, pe o perioadă de referință dată, a existat echivalență financiară între sumele percepute pentru produsele din carne nede-zosată de vită, mânzat și porc provenite din alte state membre și costurile serviciilor de care beneficiau acestea cu titlu exclusiv [a se vedea punctul 37 litera (h) din decizia de inițiere a procedurii].
- (189) Autoritățile portugheze au dat asigurări că părțile nede-zosate importate beneficiază de serviciile de colectare, transport, prelucrare și eliminare a subproduselor din carne în același fel ca și produsele naționale, dar nu au furnizat cifre precise și concludente cu privire la acest subiect.
- (190) Prin urmare, informațiile furnizate Comisiei nu îi permit să concluzioneze că taxa introdusă prin Decretul-lege nr. 197/2002 și aplicată produselor importate este echivalentă cu suma corespunzătoare serviciilor de care beneficiază subprodusele generate de produse importate și, în consecință, că produsele importate pot beneficia de serviciile finanțate de măsura de ajutor în aceeași măsură ca și produsele naționale.
- (191) În temeiul articolului 3 alineatul (2) din Decretul-lege nr. 244/2003, abatoarele, centrele de tranșare, incubatoarele și industriile specializate pe produse din ouă erau obligate să plătească taxele stabilite în anexa 1 la Decretul-lege nr. 197/2002, cu excepția organismelor care beneficiau de regimul alternativ prevăzut de acest decret și care au fost supuse taxelor prevăzute în anexa 2 până la aprobarea planului de eliminare a materialelor de categoria 3. Pentru materialele de categoriile 1 și 2, entitățile respective erau obligate, înainte de aprobarea unui plan, să plătească 0,35 EUR/kg de material [articolul 5 alineatul (1) din Decretul-lege nr. 244/2003].
- (192) În ceea ce privește modificările aduse sistemului de taxare de Decretul-lege nr. 244/2003, Comisia a solicitat autorităților portugheze să demonstreze că produsele importate au putut beneficia de serviciile menționate, în aceeași măsură ca și produsele naționale.
- (193) Autoritățile portugheze au confirmat că taxa introdusă prin Decretul-lege nr. 244/2003 se baza pe subprodusele generate efectiv și că produsele importate au putut beneficia în aceeași măsură de serviciile menționate. În schimb, Comisia constată că autoritățile portugheze nu au furnizat cifre care să susțină aceste afirmații.
- (194) În lipsa unor elemente de verificare, Comisia nu poate concluziona că taxa introdusă prin Decretul-lege nr. 244/2003 era echivalentă cu suma corespunzătoare serviciilor de care beneficiază subprodusele generate de aceste produse importate și, în consecință, că produsele importate pot beneficia de serviciile finanțate de măsura de ajutor în aceeași măsură ca și produsele naționale.
- (195) Comisia constată că sistemul de impozitare instituit pe baza Decretului-lege nr. 197/2002 și a regimului tranzitoriu stabilit în articolul 3 alineatul (2) și în articolul 5 alineatul (2) din Decretul-lege nr. 244/2003 nu este în conformitate cu articolul 110 din TFUE din cauza existenței unui sistem potențial discriminator față de produsele importate din celelalte state membre, care sunt și ele obligate să achite taxa.

VI. CONCLUZII

- (196) Comisia regretă faptul că Portugalia a acordat ilegal ajutoare în favoarea colectării, transportului, transformării și eliminării deșeurilor de abator, încălcând articolul 108 alineatul (3) din TFUE.

- (197) Ajutoarele în favoarea colectării, transportului, transformării și eliminării deșeurilor de abator au respectat dispozițiile comunitare aplicabile la nivelul beneficiarilor. În schimb, finanțarea acestor ajutoare prin sistemul de taxare instituit pe baza Decretului-lege nr. 197/2002 și a regimului tranzitoriu stabilit în articolul 3 alineatul (2) și în articolul 5 alineatul (2) din Decretul-lege nr. 244/2003 este incompatibilă cu piața internă din cauza efectului potențial discriminatoriu față de produsele importate din celelalte state membre, care sunt și ele obligate să achite taxa.
- (198) În cazul în speță, Comisia consideră potrivit să adopte o decizie condițională, utilizând posibilitatea oferită de articolul 7 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, conform căruia Comisia poate include în decizia sa condiții care să îi permită să recunoască compatibilitatea cu piața comună și obligații care să îi permită să controleze respectarea deciziei sale.
- (199) Pentru a compensa încălcarea articolului 110 din TFUE și a elimina astfel, retroactiv, discriminarea potențială, Portugalia trebuie să procedeze la rambursarea acelei părți din taxă aplicate produselor provenind din celelalte state membre în termenul și în condițiile stabilite de Comisie. Compensarea acestei încălcări ar face ca ajutoarele în cauză să fie compatibile cu tratatul.
- (200) Comisia stabilește condițiile care trebuie îndeplinite pentru rambursarea menționată. Astfel, Portugalia trebuie să ramburseze persoanelor care au achitat taxa acea parte din taxă care s-a aplicat produselor provenind din alte state membre în perioada cuprinsă între data punerii în aplicare a taxei prevăzute în Decretul-lege nr. 197/2002 și data ultimei aplicări a acestei taxe înainte de expirarea regimului tranzitoriu instituit prin Decretul-lege nr. 244/2003. În acest scop, Portugalia va asigura respectarea următoarelor condiții:
- în cazul în care pot dovedi că taxa a fost aplicată produselor importate din alte state membre, persoanele care au plătit taxa pot să pretindă rambursarea unei părți proporționale din produsul taxei, destinată a finanța partea de ajutor de care beneficiază exclusiv produsele naționale. Cererile de rambursare sunt prezentate într-un termen stabilit conform legislației naționale și în niciun caz mai mic de șase luni, începând de la data publicării prezentei decizii;
 - Portugalia va stabili gradul în care ar fi putut fi afectate produsele importate. În acest scop, Portugalia trebuie să verifice, pe durata unei perioade de referință, echivalența financiară dintre sumele încasate pe ansamblu din taxa analizată aplicată produselor naționale și avantajele de care aceste produse beneficiază exclusiv;
 - rambursarea trebuie să fie efectuată în termen de cel mult șase luni începând de la data prezentării cererii;
 - sumele rambursate trebuie să fie actualizate ținând cont de dobânzi, calculate începând de la data încasării taxei până la data rambursării efective. Dobânzile se calculează pe baza ratei de referință a Comisiei, prevăzută în metoda de stabilire a ratelor de referință și de actualizare ⁽⁵⁴⁾;
 - autoritățile portugheze acceptă orice dovezi rezonabile prezentate de către persoanele care au plătit taxa, pentru a demonstra sumele pe care le-au plătit reprezentând taxa care s-a aplicat produselor provenind din alte state membre;
 - dreptul de rambursare nu poate fi supus altor condiții, în special cea ca taxa să nu fi fost repercutată;
 - în cazul în care un contribuabil nu a plătit încă taxa, autoritățile portugheze renunță formal la plata părții proporționale a acesteia care se aplică produselor importate din alte state membre pentru care s-a demonstrat că este destinată a finanța partea de ajutor care aduce beneficii exclusiv produselor naționale. De asemenea, acestea renunță la eventualele dobânzi de întârziere aferente;
 - la solicitarea Comisiei, Portugalia se angajează să prezinte un raport complet care face dovada bunei executări a măsurii de rambursare;
 - în cazul în care într-un alt stat membru a fost aplicată o taxă similară aceluiași produs care au fost supuse taxei în Portugalia, autoritățile portugheze se angajează să ramburseze persoanelor care au plătit taxa acea parte din taxă care s-a aplicat produselor provenite din statul membru respectiv;
 - Portugalia se angajează să facă cunoscută prezenta decizie tuturor potențialilor plătitori ai taxei,
- ⁽⁵⁴⁾ Comunicarea Comisiei privind metoda de stabilire a ratelor de referință și de actualizare (JO C 273, 9.9.1997, p. 3).

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul de stat acordat de Portugalia în temeiul Decretului-lege nr. 393-B/98 din 4 decembrie 1998 este compatibil cu piața internă.

Articolul 2

(1) Ajutorul de stat acordat de Portugalia în temeiul Decretului-lege nr. 197/2002 din 25 septembrie 2002 și al regimului tranzitoriu stabilit prin articolul 3 alineatul (2) din Decretul-lege nr. 244/2003 din 7 octombrie 2003 este compatibil cu piața internă, cu condiția ca Portugalia să ramburseze persoanelor care au plătit taxa acea parte din taxă care s-a aplicat produselor provenind din alte state membre în perioada cuprinsă între data punerii în aplicare a taxei prin Decretul-lege nr. 197/2002 și data ultimei aplicări a acestei taxe înainte de expirarea regimului tranzitoriu instituit prin Decretul-lege nr. 244/2003.

(2) În acest scop, Portugalia va asigura respectarea următoarelor condiții:

- în cazul în care pot dovedi că taxa a fost aplicată produselor importate din alte state membre, persoanele care au plătit taxa pot să pretindă rambursarea unei părți proporționale din produsul taxei, destinată a finanța partea de ajutor de care beneficiază exclusiv produsele naționale. Cererile de returnare sunt prezentate într-un termen stabilit conform legislației naționale și în niciun caz mai mic de șase luni, începând de la data publicării prezentei decizii;
- Portugalia stabilește gradul în care produsele importate ar fi putut fi afectate de discriminare. În acest scop, Portugalia trebuie să verifice, pe durata unei perioade de referință, echivalența financiară dintre sumele încasate pe ansamblu din taxa analizată aplicată produselor naționale și avantajele de care aceste produse beneficiază exclusiv;
- rambursarea trebuie să fie efectuată în termen de cel mult șase luni începând de la data prezentării cererii;
- sumele rambursate trebuie să fie actualizate ținând cont de dobânzi, calculate începând de la data încasării taxei până la data rambursării efective. Dobânzile se calculează pe baza ratei de referință a Comisiei, prevăzută în metoda de stabilire a ratelor de referință și de actualizare ⁽⁵⁵⁾;

— autoritățile portugheze acceptă orice dovezi rezonabile prezentate de către persoanele care au plătit taxa, pentru a demonstra sumele pe care le-au plătit reprezentând taxa care s-a aplicat produselor provenind din alte state membre;

— dreptul la rambursare nu poate fi supus altor condiții, în special cea ca taxa să nu fi fost repercutată;

— în cazul în care un contribuabil nu a plătit încă taxa, autoritățile portugheze renunță formal la plata părții proporționale a acesteia care se aplică produselor importate din alte state membre, pentru care s-a demonstrat că este destinată a finanța partea de ajutor care aduce beneficii exclusiv produselor naționale. De asemenea, acestea renunță la eventualele dobânzi de întârziere aferente;

— la solicitarea Comisiei, Portugalia se angajează să prezinte un raport complet care să facă dovada bunei executări a măsurii de rambursare;

— în cazul în care într-un alt stat membru a fost aplicată o taxă similară aceluiași produs care au fost supuse taxei în Portugalia, autoritățile portugheze se angajează să ramburseze persoanelor care au plătit taxa acea parte din taxă care s-a aplicat produselor provenite din statul membru respectiv;

— Portugalia se angajează să facă cunoscută prezenta decizie tuturor potențialilor plătitori ai taxei.

Articolul 3

Portugalia informează Comisia, în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii, cu privire la măsurile luate pentru ducerea ei la îndeplinire.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Portugheze.

Adoptată la Bruxelles, 13 iulie 2011.

Pentru Comisie

Dacian CIOLOȘ

Membru al Comisiei

⁽⁵⁵⁾ A se vedea nota de subsol 54.